

young
010

succes behaal je niet alleen

een onderzoek naar kansengelijkheid in het onderwijs

+ adviezen van Young010 hoe dit (nog) beter kan

COLOFON

Youngo10 wordt ondersteund en begeleid door Stichting LOKAAL. Centrum voor democratie in Rotterdam.

p/a Het Industriegebouw
Goudsesingel 96
3011 KD Rotterdam

www.lokaal.org | www.youngo10.com
010 443 30 60

©2019 Stichting LOKAAL Rotterdam. Niets uit deze publicatie mag zonder toestemming van LOKAAL op enige wijze worden gekopieerd, vermenigvuldigd, opgeslagen of openbaar gemaakt.

Volg Youngo10 ook op Facebook en Instagram via facebook.com/youngo10rotterdam en instagram.com/youngo10rotterdam.

*Youngo10 werkgroep
'Gelijke kansen'*

Mayra Pereira Furtado dos Reis (voorzitter)
Nuno Gomes da Silva Neto
Tishana Martijn
Rico Idris
Abigail Place
Wijnand Staal
Kerin Khan
Chaimae Fadis
Anika Aleksyeyeva Cingoz
Gabriel Gomes Barros

*Ondersteuning werkgroep
vanuit Stichting LOKAAL*

Mael Vanhelsuwé
Lonneke van der Noordt

Vormgeving publicatie

Astrid Boonstoppel

Fotografie

Komas Majid (voorpagina, pag. 47)
Kerin Khan (pag. 3)
Sander van Wettum (pag. 5)
Roy Borgerhouts (pag. 13)
Joyce Walters (pag. 15)
Mayra Pereira Furtado dos Reis &
Mael Vanhelsuwé (foto's geïnterviewde jongeren)

*Druk
Oplage*

Veenman+
60 ex.

Voorwoord

Geachte lezer,

Voor u ligt het adviesrapport waar de Youngo10-werkgroep ‘Gelijke kansen’ hard aan heeft gewerkt.

Wij zijn op ontdekkingsreis geweest; een reis, gekenmerkt door drukke brainstormsessies die wij hebben gebruikt om de juiste windrichting te kiezen. De zeilen werden gehesen en we zijn in gesprek gegaan met beleidsmakers, onderwijsexperts en de jongeren zelf; met als doel de schat van verhalen die zij bij zich dragen te ontdekken.

Dit advies is waarschijnlijk anders dan wat u gewend bent. Wij willen u namelijk meenemen in de belevingswereld van jongeren. Daarom maken statistieken en cijfertjes in ons onderzoek plaats voor zeven diepgaande verhalen van jongeren. Wij vroegen hen wat gelijke kansen in het onderwijs voor hen betekent, hoe zij dit zelf hebben ervaren in hun middelbare schoolcarrière en wat de rol van hun ouders daarin is geweest.

Wij wensen u veel leesplezier!

Mayra Pereira Furtado dos Reis
Voorzitter werkgroep ‘Gelijke kansen’ Youngo10

Inhoud

Voorwoord	3
Over Young010	5
Inleiding	6
Methodiek	7
Literatuurstudie	9
Interviews experts	12
Het Rotterdamse onderwijsbeleid	16
Interviews jongeren	18
Resultaten interviews	42
Conclusie en advies	44
Met dank aan	47

Over Young010

Young010 is hét jongerencollectief van Rotterdam dat als doel heeft de stad leuker, mooier en beter te maken voor jongeren.

Young010 (de opvolger van de Rotterdamse Jongerenraad) is sinds 23 februari 2017, de dag van hun officiële benoeming in de raadzaal van het stadhuis, hét aanspreekpunt in Rotterdam als het gaat over jongerenzaken.

Young010, bestaande uit Rotterdamse jongeren in de leeftijd van 13 tot 23 jaar, gaat over allerlei onderwerpen het gesprek aan met andere jongeren (en volwassenen) in de stad en adviseert het stadsbestuur – gevraagd én ongevraagd – over wat er onder jongeren leeft en over wat zij belangrijk vinden. Young010 wil het verschil maken in de stad.

Chaimae Fadis is sinds februari 2019 de voorzitter van Young010. Rico Idris is de vice-voorzitter.

Jaarlijks kiezen de leden van Young010 nieuwe thema's waarop zij zich willen richten. Thema's die zij belangrijk vinden. Eén van de thema's dit jaar is 'gelijke kansen' en binnen dit thema is vanuit de ervaring van de Young010-leden gekozen om te focussen op de invloed en rol van ouders op de gelijke kansen in het onderwijs.

Young010 wordt ondersteund en begeleid door Stichting LOKAAL. Centrum voor democratie in Rotterdam.

Inleiding

Bepalen je ouders welk opleidingsniveau je gaat doen?

Hoe ervaren jongeren hun schoolcarrière? Wat is, volgens hen, de rol van hun ouders daarin geweest? Is dit voor iedereen hetzelfde, of zitten hier grote verschillen in? En als laatste; hoe kunnen deze ervaringen bijdragen aan het Rotterdamse onderwijsbeleid?

Je schooltijd is een bepalende periode voor je toekomst. Hoe die verloopt en of je alles eruit haalt wat erin zit wordt bepaald door veel verschillende factoren. Denk aan de stad en de wijk waarin je opgroeit, je eigen motivatie, ziekte of heftige gebeurtenissen en de rol die je ouders hebben gespeeld. Er is hier al veel over vastgelegd, in onderzoeken en data. Hieruit is duidelijk geworden dat ouders een grote rol spelen in de schoolcarrière van hun kinderen.

Uit het rapport De Staat van het Onderwijs 2014/2015 van de Inspectie van het Onderwijs blijkt dat het opleidingsniveau van ouders een grote invloed heeft op de schoolloopbaan van hun kinderen. Een voorbeeld: van de kinderen met een IQ op het niveau van vmbo-t met laagopgeleide ouders behaalde 26% uiteindelijk een hbo of wo diploma. Van de kinderen met hoogopgeleide ouders was dit 55%.

Youngo10 werkt volgens de methodiek van *community of practice*; wij zijn met verschillende

mensen in gesprek gegaan: jongeren, ambtenaren, een onderwijskundige en een lector aan de Hogeschool Rotterdam. Over het onderwerp 'gelijke kansen' kregen wij te horen dat er vooral behoefte is aan het zichtbaar maken van de verhalen van jongeren die schuilgaan achter de cijfers die altijd gebruikt worden. Dit sloot ook goed aan bij de nieuwsgierigheid van de leden van Youngo10.

Youngo10 was benieuwd naar de verhalen achter de cijfers, van jongeren zelf. Wij denken dat het interessant is om te kijken hoe eigenschappen van ouders invloed hebben op de schoolcarrière van jongeren. Dit doen wij door verhalen van jongeren te verzamelen en onze eigen ervaringen mee te nemen. Zo bekijken we hoe het gemeentelijk beleid hierop in zou kunnen spelen om zo bij te dragen aan gelijke kansen voor alle jongeren in Rotterdam. Met het advies dat hieruit volgt hopen wij dan ook een bijdrage te leveren aan gelijke kansen in het onderwijs in Rotterdam!

Kortom; het perspectief van de jongeren en de mensen uit de praktijk willen wij letterlijk laten zien! De portretten in deze publicatie geven elk een uniek verhaal van een jongere weer. In beeld en woord.

Methodiek

De centrale vraag die zal worden beantwoord in dit advies is:

Wat zou de gemeente, volgens jongeren, kunnen doen om de kansenongelijkheid in het onderwijs te verkleinen, als het gaat om de rol van ouders?

De deelvragen die hierbij zijn geformuleerd zijn:

1. Welke eigenschappen van ouders/factoren van ouder-kindrelaties hebben invloed op gelijke kansen in het onderwijs?
2. Hoe hebben ouders, volgens jongeren, invloed op de gelijke kansen in het onderwijs?

De hoofdvraag wordt beantwoord door de antwoorden op de deelvraag met elkaar in verband te brengen en de creativiteit en de eigen ervaring van Young010 in te zetten om nieuwe oplossingen te genereren. Het antwoord op de hoofdvraag is geformuleerd als advies aan het stadsbestuur.

Onderzoeksmethodes

Brainstormen

Voor het verkennen van het onderwerp, het bepalen van het onderwerp en het genereren van oplossingen zijn brainstormtechnieken gebruikt uit de methodiek van creative thinking.

Op verschillende momenten zijn brainstormsessies gehouden waarin eerst uiteenlopende ideeën zijn verzameld en daarna geselecteerd op de kwaliteit van ideeën. Door meer ideeën te verzamelen en genereren dan er nodig zijn ontstaan er out-of-the-box-ideeën die niet zouden ontstaan als er maar naar één oplossing gezocht zou worden.

Met brainstormen genereer je oplossingen met het eigen denkvermogen. De uitkomsten zijn afhankelijk van de deelnemers en hun referentiekaders. Omdat Young010 adviseert vanuit hun eigen perspectief en de kennis die zij hebben door hun netwerk in de stad past deze methode goed

bij het vormen van een advies.

Responsieve methodiek

Om in beeld te brengen hoe jongeren de rol van hun ouders en gelijke kansen in het onderwijs ervaren is ervoor gekozen om een kwalitatief onderzoek te doen door middel van een responsieve methodiek. Hierbij worden verschillende perspectieven op het probleem in kaart gebracht.

Responsieve evaluatie betreft de context, en relateert de verschillende perspectieven van de stakeholders.

Beleid en sociale interventies kunnen voor verschillende stakeholders uiteenlopende, zelfs conflicterende waarden en betekenissen hebben. Responsieve evaluatie gaat in op de context en relateert verschillende perspectieven van stakeholders aan elkaar, om zo tot een meer geïnformeerd beeld te komen. Een uitgangspunt is dat elk perspectief een deel van de werkelijkheid kan belichten. Wanneer meerdere perspectieven en verschillende kennisvormen bij de evaluatie worden betrokken, ontstaat een rijker beeld van de onderzochte beleidswerkelijkheid. Door verschillende partijen te betrekken in het onderzoeksproces zal de bereidheid om de adviezen op te volgen groter zijn. Het is wel noodzakelijk dat de partijen zich openstellen en ruimte maken voor de inbreng van anderen.

Interviews

Om de perspectieven van jongeren, beleidsmakers en onderzoekers te verzamelen, zijn semigestructureerde interviews gehouden. Dit zijn interviews waar van tevoren al een aantal vragen is geformuleerd maar waar het (verloop van het) gesprek bepalend is voor het moment en de manier waarop de vragen gesteld zullen worden. Voor het onderzoek zijn zeven jongeren geïnterviewd tussen de 16 en de 23. Daarnaast zijn een onderwijskundige en een pedagoog/lector geïnterviewd. De rest van de gesprekken die zijn

gevoerd zijn onderdeel geweest van het kaderen van het onderwerp.

De sleutel tot een goed interview is luisteren en samenvatten. Dat vraagt om de juiste houding én om aandacht, om een opstelling die tegelijkertijd actief én passief is. Passiviteit houdt in deze context in: niet willen sturen of beheersen, maar ruimte scheppen voor de ontmoeting met de ander (slow down). Actief zijn heeft betrekking op het vasthouden van de rode draad en het alert reageren op belangrijke momenten in het interview, op relevante uitspraken maar ook op non-verbale signalen van een ander.

Bron:

- Abma, T. (2014) Responsieve-evaluatie. Onderzoek dat niet wil controleren maar leren. <https://www.social-evraagstukken.nl/responsieve-evaluatie-onderzoek-dat-niet-wil-controleren-maar-leren/>

Literatuurstudie

Youngo10 is natuurlijk niet de eerste die zich verdiept in de rol van ouders voor gelijke kansen in het onderwijs. Er zijn al talloze onderzoeken naar gedaan en daarom zetten we een aantal belangrijke bevindingen op een rij.

Het opleidingsniveau van ouders wordt vaak gebruikt als indicatie voor de kansen die jongeren hebben in het onderwijs. Maar er zijn ook onderzoeken die meer ingaan op andere eigenschappen van ouders. Denk aan de hulpmiddelen die ouders tot hun beschikking hebben, ouderbetrokkenheid, de leefomgeving van ouders en jongeren en de migratieachtergrond van ouders.

De meest besproken onderwerpen worden hieronder toegelicht.

Opleidingsniveau: School is makkelijker met hoogopgeleide ouders

Het opleidingsniveau van jongeren wordt niet alleen bepaald door hun eigen IQ. Er is uit onderzoek gebleken dat het opleidingsniveau van ouders ook het opleidingsniveau van jongeren voor een groot deel bepaalt.

Allereerst is aangetoond dat de plaatsing van het kind op een onderwijsniveau vaak wordt beïnvloed door het opleidingsniveau van ouders. Kinderen wordt sneller een hoog schooladvies gegeven als ouders hoogopgeleid zijn dan als ouders laagopgeleid zijn. Aan het einde van de schoolcarrière van jongeren liggen de verschillen nog verder uiteen. Van kinderen met laagopgeleide ouders die startten op het vwo, haalt maar 26% een vwo-diploma. Terwijl onder kinderen

van hoogopgeleide ouders 66% een vwo-diploma haalt. Er zijn dus meer afstromers onder de jongeren met laagopgeleide ouders dan met hoogopgeleide ouders.

De cijfers geven een beeld van de kansen die jongeren hebben. Deze zijn niet gelijk. Maar ze geven nog niet aan hoe het komt dat jongeren met hoogopgeleide ouders meer kansen hebben.

Hulpbronnen: Geld heeft invloed op de kansen van jongeren

Onderzoeken laten zien dat de beschikbare kennis, financieel vermogen, tijd en voorzieningen in de buurt van ouders invloed heeft op de kansen van jongeren. Huiswerkbegeleiding kan jongeren bijvoorbeeld helpen om goed te presteren op school maar dan moeten ouders dit wel kunnen betalen en moet het in de buurt worden aangeboden.

Los van de bereidheid van ouders om hun kind te helpen, geldt vaak: hoe hoger het opleidingsniveau, hoe meer middelen ouders tot hun beschikking hebben. Dit kan dan ook verklaren waarom het opleidingsniveau van ouders zoveel invloed heeft op het opleidingsniveau van jongeren.

Betrokkenheid: Een netwerk opbouwen is belangrijk

Sommige ouders vragen elke dag of het huiswerk al is gedaan en staan vooraan op de ouderavonden terwijl anderen maar weinig afweten van het schoolsysteem of erop vertrouwen dat hun kinderen alles zelf regelen. Het is niet altijd leuk als je ouders zich overal mee bemoeien maar ouderbetrokkenheid helpt de kansen van

jongeren te vergroten. Ouderbetrokkenheid vergroot namelijk het netwerk van ouders. Dit netwerk kunnen ze inzetten om hun kind te helpen en zorgt voor sociale controle in de omgeving van jongeren.

Ouders die betrokken zijn bij de schoolactiviteiten van hun kinderen bouwen relaties op met docenten, het schoolbestuur en andere betrokken ouders. Dit netwerk is belangrijk voor ouders om om hulp te kunnen vragen als zij deze hulp zelf niet kunnen bieden. Daarnaast zorgt het contact met de school ervoor dat ouders weten wat er wordt verwacht van hun kind en nemen ze die verwachtingen over. Ze zullen dan sneller geneigd zijn hun kind te helpen om aan die verwachtingen te voldoen dan als ze de verwachtingen niet kennen. Doordat het netwerk om ouders en jongeren heen dezelfde verwachtingen heeft, ontstaat er automatisch het gevoel van sociale controle. Deze sociale controle vergroot de kans dat problemen bij jongeren worden gesignaleerd en opgelost en dat verschillen tussen leerlingen worden verkleind. Hoe minder ouders zelf in staat zijn om hun kind te helpen, hoe belangrijker het netwerk om ouders heen. Daarnaast is er meer kansengelijkheid onder de jongeren binnen hetzelfde netwerk.

Leefomgeving: Diversiteit vergroot ontwikkelkansen

De omgeving van jongeren en hun ouders heeft ook invloed op de kansen van jongeren. Hoewel etnische segregatie afneemt, neemt segregatie op basis van opleidingsniveau toe. Hoogopgeleide ouders kiezen er steeds vaker voor om te verhuizen naar de randgemeenten van Rotterdam. Het effect hiervan is dat er wijken zijn met

een hoge concentratie laagopgeleide mensen en wijken met een hoge concentratie hoogopgeleide mensen. Kinderen groeien daardoor op in een eenzijdige leefomgeving. Het nadelige effect om in een omgeving te wonen met een hoge concentratie laagopgeleiden komt vooral naar voren bij kinderen met laagopgeleide ouders. Dit hangt samen met de invloed van het netwerk van ouders dat eerder benoemd is. Hoe diverser dat netwerk, hoe meer kans een kind heeft om hulp te krijgen als zijn eigen ouders geen hulp kunnen bieden.

Kinderen van hoogopgeleide ouders hebben door segregatie juist meer kansen. Dit komt bijvoorbeeld alleen al doordat ze naar andere scholen gaan. Er wordt door hoogopgeleide ouders vaker gekozen voor scholen met leerlingen van een vergelijkbare achtergrond, specifiek(e) onderwijsmethode of -concept of voor privaatonderwijs. Deze omgeving biedt jongeren meer kansen om zich te ontwikkelen.

Migratieachtergrond

Een migratieachtergrond kan op verschillende manieren een rol spelen in de schoolcarrière van een jongere. Gemiddeld gezien hebben ouders met een niet-westerse achtergrond, een lagere sociaaleconomische positie dan ouders met een westerse of Nederlandse achtergrond.

Dit kan het gevolg zijn van een lager opleidingsniveau, een zwakkere taalbeheersing of discriminatie op de arbeidsmarkt. Zoals eerder benoemd kan dit betekenen dat ze beschikken over minder hulpmiddelen en dat hun kind daardoor minder kansen heeft.

Ook kan een taalbarrière en het gebrek aan kennis over het schoolsysteem ertoe leiden dat ouders hun kinderen niet kunnen bijstaan met schoolwerk maar ook dat het contact tussen ouder en docent moeizamer verloopt. Deze ouders kennen vaak niet de verwachtingen van school en bouwen een minder hecht netwerk op. De nadelige effecten hiervan zijn eerder beschreven.

Als laatste heeft de culturele achtergrond van ouders invloed op de verantwoordelijkheid die ouders voelen voor het onderwijs van hun kind. In sommige culturen wordt de sociaal-culturele opvoeding gezien als de taak van de ouders en academisch onderwijs meer als een taak voor leraren en school.

Bronnen:

- Hill, N. E., & Taylor, L. C. (2004) Parental School Involvement and Children's Academic Achievement: pragmatics and Issues. *Current Directions in Psychological Science* 13(4), 161-164. <https://doi.org/10.1111/j.0963-7214.2004.00298.x>
- Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (2018) De Staat van het Onderwijs. <https://www.onderwijsinspectie.nl/onderwerpen/staat-van-het-onderwijs>
- Van Gaalen, R., Van der Houwen K., & van Spijker, F. (2018) Invloed ouderlijk opleidingsniveau reikt tot ver in het voortgezet onderwijs ESB, 102 (4749), 234-237
- Van Gaalen, R., & Stoeldraijer, L. (2012) Gezinssituatie, ouderlijke inkomsten en schoolniveau van 15-jarigen in Nederland (1999-2008). Centraal Bureau voor Statistiek
- Boterman, W., de Wolf, I. (2018) Woonsegregatie bepaalt in grote mate schoolsegregatie. ESB, 103 (4768), 536-359.
- Huijnk, W., Andriessen, I. (2016) Integratie in zicht? De integratie van migranten in Nederland op acht terreinen nader bekeken. Sociaal en Cultureel Planbureau: Den Haag
- Driessen, Smit. F., & Smit, F. (2007). Effects of Immigrant Parents' Participation in Society on Their Children's School Performance. *Acta Sociologica* 50 (1), pp. 39-56

Interviews experts: Mariëtte Lusse

Mariëtte Lusse is lector 'Ouders in Rotterdam Zuid' bij Kenniscentrum Talentontwikkeling van de Hogeschool Rotterdam. Zij is opgeleid tot pedagoog en in 2013 promoveerde ze op onderzoek naar ouderbetrokkenheid in de grootstedelijke context van Rotterdam Zuid.

Waar houdt u zich als lector mee bezig?

Ik ben lector en als lector leid je een onderzoeksgroep. Op de Hogeschool houdt onderzoek altijd een verband met de wetenschap maar ook met de praktijk en de studenten die we hier opleiden. Ik ben vooral verbonden aan de opleidingen binnen het sociaal domein en de lerarenopleidingen. Ons thema is 'samenwerken met ouders' en dan vooral ouders in achterstands-situaties zoals armoede. We overleggen met ouders, leerlingen en leraren over hoe wij die samenwerking kunnen verbeteren.

En hoe werkt dit in de praktijk?

Met tien onderzoekers ontwikkelen we hiervoor praktische werkwijzen, die we delen met professionals in onze Gereedchapskist*. We hebben vier hoofdthema's waar we op focussen om de samenwerking tussen ouder en school zo vorm te geven dat het bijdraagt aan het schoolsucces van kinderen: basisvormen van contact, (laag)geletterdheid, de Loopbaan Oriëntatie en Begeleiding (LOB) en de implementatie van beter samenwerken met ouders. In de Gereedchapskist kun je voorbeeld filmpjes vinden, thuisopdrachten en activiteiten voor ouder en leerling die ouders handvatten bieden zodat zij hun kind thuis laagdrempelig kunnen ondersteunen.

Hoe kijkt u naar gelijke kansen in het onderwijs?

Wat ik wil en waar ik ook voor werk is dat leerlingen, ongeacht de steun die zij krijgen van hun ouders en welke vorm die heeft, de mogelijkheid krijgen om zich te ontwikkelen tot wat zij

* <https://www.hogeschoolrotterdam.nl/onderzoek/project-en-en-publicaties/talentontwikkeling/gereedchapskist/>

werkelijk kunnen en dat is voor ieder kind anders. Het mag niet zo zijn dat als jouw ouders hoogopgeleid of rijk zijn, jij alleen al daardoor verder komt, ook al heb je dezelfde capaciteiten als een kind dat minder steun krijgt en die achtergrond niet heeft.

Hoe kan ouderbetrokkenheid bijdragen aan het verbeteren van gelijke kansen in het onderwijs?

Kansengelijkheid kun je realiseren door de ouders te helpen in de begeleiding en steun die zij kunnen bieden aan hun kind. Daar is er een goede samenwerking voor nodig tussen leraar en ouder. Het is belangrijk is dat leerlingen het gevoel krijgen dat ouders en de leraar op een lijn zitten, dit voorkomt namelijk loyaliteitsproblemen. Daarnaast is het belangrijk dat scholen thuiswerkvrij worden. Er moet op scholen worden georganiseerd dat leerlingen onder begeleiding hun huiswerk kunnen maken en dat zij bijles kunnen krijgen op school. Dit vermindert namelijk de druk voor leerlingen en ouders. Het is niet hun taak om hun kinderen te begeleiden met schoolwerk. Jouw moeder of vader hoeft jou niet te kunnen uitleggen hoe spelling in elkaar zit, daar is de leraar voor. De rol van de ouders is om hun kinderen te stimuleren en te ondersteunen door interesse te tonen en dat zij een beetje weten hoe het allemaal werkt en wat er op school gebeurt, en daar kan je aan werken.

Gaat het de goede kant op?

Wat ik zie is dat in vergelijking met tien jaar geleden toen ik begon met het onderzoek, scholen meer contact zoeken met ouders en niet alleen als het slecht gaat met het kind of voor

rapportgesprekken. Het gaat hier om kennismakingsgesprekken, meer aandacht voor de loopbaanontwikkeling en voortgangsgesprekken die niet alleen over cijfers gaan.

Wat ik verder zie, en dat wisselt heel erg per leraar, is meer bereidheid om niet alleen vanuit de eigen belevingswereld naar het kind of zijn situatie te kijken. Hoe jij bent opgevoed en hoe de wereld voor jou in elkaar zit, de maatstaven die jij hanteert kunnen anders zijn bij gezinnen met een andere achtergrond.

Wat voor struikelblokken komen jullie tegen?

Op de eerste plaats moeten we, dat wat we ouderbetrokkenheid noemen, duidelijker definiëren. Scholen denken vaak dat het dan gaat over participatie in de school, dus ouders die klussen komen doen en in commissies zitten. Het is goed om die samenwerking te hebben, alleen draagt het weinig bij aan gelijke kansen voor kinderen in het onderwijs. Ouderbetrokkenheid gaat om de ondersteuning die ouders bieden en de begeleiding die zij thuis kunnen geven aan hun kind.

Ten tweede is van belang dat school en ouders samenwerken in de begeleiding van leerlingen. Daarom is het belangrijk dat alle ouders op de basale momenten op school zijn en dat de school moeite doet om ouders te betrekken. Er wordt gedacht dat ouders niet komen opdagen maar dat is niet waar. Zevenennegentig procent van de ouders komt als leraren met hen in gesprek willen en anders is er iemand uit de omgeving van het kind die die rol op zich neemt. Er zijn verschillende redenen waardoor het contact tussen

ouder, leraar en kind slecht verloopt. Ten eerste kan dat liggen aan de houding van de school. Als de ouder alleen wordt betrokken op het moment dat het slecht gaat met het kind, maakt het je niet enthousiast. Ook kunnen ouders moeite hebben of zich onzeker voelen om dat contact aan te gaan. Bijvoorbeeld vanuit schaamte omdat ze moeilijk de schoolkosten kunnen betalen, omdat ze de taal niet spreken of onzeker zijn over hun eigen capaciteiten. Ouders die veel stress ervaren door armoede of werkloosheid, hebben weinig ruimte om zich te bekommeren om het schoolleven van hun kind, daar ligt dan een taak voor de school om dat zo goed mogelijk te faciliteren.

Wat moet er volgens u nog gebeuren?

Investeren in samenwerken met ouders is een aspect waar meer oog voor mag zijn in de lerarenopleiding. In verhouding tot een aantal jaren geleden, dan heb ik het over de pabo en de lerarenopleiding hier op de hogeschool, is er al een hele vooruitgang. Het is belangrijk dat er aandacht wordt besteed aan omgaan met verschillende achtergronden en type ouders, die niet uit dezelfde omgeving komen of dezelfde achtergrond hebben als de leraar. Ook moet er vanuit scholen positiever worden gekeken naar ouders. Daarnaast vind ik dat de organisatie rondom het thema 'ouders' sterk moet verbeteren. Er is nu sprake van versnippering waardoor allerlei partijen die zich hiermee bezighouden, niet met elkaar worden verbonden. Zo mis je als gemeente belangrijke ontwikkelingen en kennis in de stad.

Interviews experts: Babs Wolters

Babs Wolters is onderwijskundige. Vanuit haar eigen bedrijf 'BABS voor school en ouder' biedt zij advies, training en coaching aan schoolteams en ouders om het succes van kinderen op school en in het leven te verbeteren.

Gelijke kansen in het onderwijs voor elk kind! Daar gaat Young010 voor, daar gaat de gemeente Rotterdam voor en volgens ons jij ook. Hoe doe jij dit?

Eenzijds door school, ouders en leerlingen bewust te maken van, én te verbinden rondom, dat ene gezamenlijke doel: dat jongeren zich goed voelen en van daaruit ontwikkelen tot mensen die weten wat ze willen en wat ze kunnen om zo hun plekje in onze maatschappij te kunnen verwerven. Anderzijds zet ik mij in om leerlingen te leren eigenaar te worden van hun eigen leven en toekomst door ze zelfstandig te leren leren en ontwikkelen. Ik laat ze ervaren dat ze invloed uit kunnen oefenen op hun omgeving om eigen doelen te bereiken. Dit doe ik door eigenaarschapontwikkeling écht in te bedden binnen het onderwijs.

Persoonlijk, als ouder van een kind in groep 3 en een kind in groep 4, luister ik wekelijks in de klas naar een groepje kinderen die mij één voor één voorlezen uit hun boekje. Dit doe ik samen met een aantal andere ouders. Daarnaast knoop ik langs het hek gesprekken aan met anderstalige ouders. Ik vraag ze persoonlijk mee naar schoolavonden of wanneer er hulpouders nodig zijn. De kinderen vraag ik mee voor de lunch waarbij we gewoonten en gebruiken uitwisselen en we elkaar woorden leren. En ik heb een ruil-en-leen biebuisje voor volwassenen en kinderen in onze tuin gezet.

Voor wat voor uitdagingen staat Rotterdam volgens jou wat betreft kansenongelijkheid?

Over het algemeen wordt er een zekere demotivatie ervaren bij jongeren, een gebrek aan verantwoordelijkheid en initiatief, een gebrek

aan doelgerichtheid en zelfstandigheid. Dit is de uitdaging waar we allen voor staan. Rotterdam staat voor nog een andere uitdaging omdat de stad superdivers is en soort veelal soort zoekt. Dat zie je terug in de witte - zwarte scholen problematiek. Dit maakt bijvoorbeeld dat veel jongeren niet de kans krijgen om een bruikbaar netwerk op te bouwen van mensen die hen in de toekomst, op de arbeidsmarkt verder kunnen helpen. Daarbij lonkt 'de straat' voor aardig wat jongeren die niet veel successen ervaren binnen het onderwijssysteem.

Kun je praktijkvoorbeelden geven waarvan jij denkt dat ze echt bijdragen aan kansengelijkheid?

Kom ik toch weer op de leerling als eigenaar van het eigen leerproces. 'Student led conferences', ofwel 'MOL-gesprekken' (mentor-ouder-leerling-gesprekken, red.), zijn hier een mooi voorbeeld van die ook nog eens ouderbetrokkenheid genereren. Maar je kunt dit veel verder doortrekken. Leer leerlingen hoe ze de eigenaarschap-cyclus keer op keer helemaal kunnen doorlopen: eigen doelen stellen, sterke en zwakke punten leren benoemen, ontwikkelpunten leren formuleren. Op een bepaald moment terugkijken of dat wat je gedaan hebt ook heeft geleid tot wat je wilde bereiken.

Hoe kunnen ouders geholpen worden om positief bij te dragen aan de schoolontwikkeling van hun kinderen?

Door ouders niet alleen te informeren over hoe dingen op school gaan, maar vooral ook te informeren wat school en de maatschappij van onze kinderen vraagt en hoe zij kunnen bijdragen.

Ouders kunnen bijdragen door actief te luisteren naar hun kinderen wanneer zij over school vertellen. Door successen en groei te zien en te benoemen. En door zelf het goede voorbeeld te geven. Door ouders te laten weten dat hun kinderen wel hoger op kunnen komen, dat hersenen kunnen groeien. Stel: je kind snapt iets niet, dan is het niet automatisch dom. Je zegt dan niet.

“Ja, dat is te moeilijk. Ik snap er ook niets van.”
Je kunt veel beter zeggen: “Je snapt het nóg niet. Wat kun je doen of wie kun je vragen om erachter te komen hoe dit wel werkt?” Hiermee werk je aan een ‘groei mindset’ en ook aan een netwerk van mensen bij je terecht kunt met vragen.

Maar ook door ze verantwoordelijkheid te geven. Door het met ze te hebben wat ze willen bereiken vandaag, deze week, komende maand en dit schooljaar? Door ze te vragen wat ze moeilijk of lastig vinden en met ze mee te denken hoe ze dat kunnen verbeteren. Door ze te vragen wat ze precies wanneer gaan doen om ervoor te zorgen dat hun plannen ook slagen. Door ze gaandeweg te vragen of het ze lukt en welke stap ze nu gaan zetten om vooruit te komen.

En door het kind dagelijks twintig minuten voor te lezen, ook wanneer het kind zelf al kan lezen. Door als ouder zelf te lezen, boeken in huis te halen, te lenen, en cadeau te doen kun je boeken lezen stimuleren. En als dat niet kan of lukt, dan op zoek gaan manieren waarop het kind toch die leestijd krijgt. Een buurmeisje, buurman, iemand in het bejaardenhuis?

Waar liggen volgens jou nog kansen om kansenongelijkheid tegen te gaan? In het

algemeen of voor de gemeente Rotterdam?

Ik zou graag zien dat er een andere invulling wordt gegeven aan de manier waarop wij leerlingen beoordelen in ons onderwijs. Veel minder gericht op cijfers en hoe jij je verhoudt tot de groep. Veel meer gericht op de vraag: ‘hoe zorg jij ervoor dat je iedere dag een betere versie van jezelf wordt?’.

Blijven investeren in ouderbetrokkenheid. Liefst ook meer op een eigenaarschap-stimulerende wijze. Bijvoorbeeld met behulp van de werkvorm ‘leerlingarena’, of eigenlijk de leerlingKUIP zoals we hem in Rotterdam natuurlijk graag noemen (in zo’n arena luisteren leraren twintig minuten lang stil naar wat hun leerlingen willen delen; de leraren bedenken vragen die zij aan hun leerlingen willen stellen, red.). Door ouders te bevragen en actief te luisteren naar wat zij hierin nodig hebben.

Ook zou werken met een buddysysteem een optie kunnen zijn. Dus het matchen van studenten, vrijwilligers, buurtbewoners en/of senioren aan jongeren, om hen bijvoorbeeld voor te lezen of om verhalen te vertellen over hun beroep.

Sowieso zou ik heel graag meer aandacht willen zien voor lezen en voorlezen. Misschien als maatschappelijke stage van leerlingen of studenten. Het kunnen wat mij betreft meerdere tutoren zijn, want dan komen de leerlingen ook met meer mensen in contact.

Het Rotterdamse onderwijsbeleid

Kansengelijkheid is het hoofdthema van het onderwijsbeleid 2019–2022 van de gemeente Rotterdam. De titel luidt ook: Gelijke kansen voor elk talent. Centraal uitgangspunt: alle kinderen moeten de mogelijkheid krijgen om onderwijs te volgen op een niveau dat bij hen past, zodat alle talenten kunnen worden ontwikkeld en kunnen worden benut.

Om de kansengelijkheid te vergroten wil de gemeente Rotterdam inzetten op zeven thema's:

1. het verbeteren van de overgangen tussen schoolsoorten om de tweedeling tussen leerlingen in de huidige praktijk te verkleinen en de uitval te verminderen;
2. de kwaliteit en toegankelijkheid van scholen. Een kwalitatief goed en gevarieerd aanbod aan (voor-) scholen in de hele stad, zorgt ervoor dat alle leerlingen worden uitgedaagd om het beste uit zichzelf te halen en vermindert segregatie;
3. passende zorg en ondersteuning voor leerlingen die dat nodig hebben om in hun schoolloopbaan succesvol te kunnen zijn;
4. voldoende gekwalificeerde en goed toegeruste leraren, schoolleiders en pedagogisch medewerkers;
5. een Rotterdamse werkwijze democratisch burgerschap omdat het onderwijs de opdracht voelt om kinderen en jongvolwassenen te helpen weerbare, verantwoordelijke burgers te worden die een waardevolle bijdrage leveren aan de Nederlandse samenleving;
6. de verbinding van het onderwijs met de arbeidsmarkt om kinderen op te leiden voor de wereld van morgen;
7. ruimte voor talentontwikkeling van alle

kinderen, te beginnen met de ontwikkeling van dagprogrammering in de Children's Zone op Zuid.

In het beleid staat te lezen dat het de goede kant op gaat maar dat Rotterdam nog steeds achterloopt in vergelijking met Nederland en de G4:

‘Het Rotterdamse onderwijs heeft de afgelopen jaren veel bereikt: de resultaten zijn verbeterd, het opleidingsniveau en het bereik van de voorschool zijn gestegen en de schooluitval is verminderd. De uitdagingen zijn er echter niet minder op geworden want het verschil met het landelijke niveau is nog steeds aanzienlijk. In Nederland zit bijvoorbeeld 45% van de leerlingen op havo of vwo. In Rotterdam is dit 36%. De ambitie om alle Rotterdamse kinderen de beste onderwijskansen te geven wordt door gemeente, kinderopvangorganisaties en onderwijsinstellingen gedeeld. We streven gezamenlijk naar een passend onderwijsniveau voor alle kinderen; we willen eruit halen wat erin zit. Het gemiddelde opleidingsniveau van Rotterdamse leerlingen loopt nog niet in de pas met het niveau in de G4. Het onderwijsniveau in Rotterdam kan en móet dus omhoog.’

Opleidingsniveau van de ouders

Gestaafd met data van het CBS is de analyse

van de gemeente Rotterdam; hoe hoger het opleidingsniveau van de ouders, hoe hoger het opleidingsniveau van het kind. Deze uitkomst is gebaseerd op data van kinderen met een gelijk intelligentieniveau. Niet ieder kind krijgt in dit perspectief dus dezelfde kansen. In het beleid is terug te zien dat de gemeente Rotterdam deze ongelijkheid vooral aan wil pakken tijdens overgangsmomenten in het onderwijs:

‘In het selectieve Nederlandse onderwijssysteem zijn de verschillende keuze- en overgangsmomenten in alle onderwijssectoren medebepalende factoren in het schoolsucces. Dat geldt voor alle leerlingen, maar de invloed van keuze- en overgangsmomenten is extra groot voor kinderen van laagopgeleide ouders. In alle sectoren, van voorschool tot universiteit, zien we dat kinderen van laagopgeleide ouders minder succesvol zijn dan kinderen van hoogopgeleide ouders. Ze zijn in het nadeel op alle overgangsmomenten, maken minder succesvolle keuzes en vallen eerder uit. Wanneer we de verschillende momenten op een rij zetten, kan het beeld ontstaan van een hindernisbaan. Voor alle kinderen, maar in het bijzonder voor die van laagopgeleide ouders. (...) Het basisschooladvies voor kinderen van laagopgeleide ouders wordt gemiddeld lager ingeschat; zij hebben een vijf keer zo grote kans op een lager advies ten opzichte van de Centrale Eindtoetsscore dan kinderen van hoogopgeleide ouders. In Rotterdam zien we vervolgens dat 25% van de kinderen met een Centrale Eindtoetsscore voor een vwo-advies in een havo/vwo-brugklas terecht komt in plaats van in een vwo-brugklas. Uit onderzoek blijkt dat kinderen in een homogene vwo-brugklas 10% meer kans hebben om binnen zes jaar een vwo-diploma te halen. Vooral kinderen van laagopgeleide ouders hebben last van dit effect. Ook blijkt dat deze kinderen in het voortgezet onderwijs vaker afstromen en minder vaak opstromen.’

Over het onderwijsbeleid in het algemeen en de kansenongelijkheid die verband houdt met de rol van ouders in het bijzonder zijn we in gesprek gegaan met ambtenaren van de afdeling onderwijs. In deze gesprekken is het beleid en de aanpak van de gemeente verder toegelicht. Dit zorgde voor focus en achtergrondinformatie voor ons advies.

Interviews jongeren

Çan, 20 jaar
Studeert Accountancy
aan de Hogeschool Rotterdam
Woont in Delfshaven, Rotterdam

Çan

Je woonde eerst in Den Haag, hoe hebben jij en jouw ouders naar een middelbare school gezocht in Rotterdam?

Ik verhuisde op mijn 13e naar Rotterdam. Toen we gingen verhuizen moest alles snel geregeld worden. Mijn ouders waren niet bekend met het schoolsysteem of hoe je een school moest kiezen. Ik ging in Den Haag gewoon naar dezelfde school als mijn zus maar toen ik naar een school moest zoeken in Rotterdam, heb ik dat alleen gedaan. Ik ging zelf op Google opzoeken welke scholen havo aanboden en of ze een beetje goed waren.

Welk advies heb je gekregen op de basisschool?

Ik ging naar school in een achterstandswijk en er waren veel jongens die een slechte houding hadden en druk waren. Zo was ik ook maar mijn cijfers waren altijd goed. Ik haalde hoge cijfers en mijn cito-score in groep 8 was ook 545. De leraren wilden mij daar wel in begeleiden maar dat lukte niet helemaal. Mijn advies was eerst havo/vwo maar uiteindelijk werd het havo door mijn slechte gedrag.

Hoe vonden je ouders het dat je een lager advies kreeg dan je cito, wat eigenlijk vwo/gymnasium is?

Mijn vader was wel boos geworden over het advies. Hij vond dat ik vwo moest doen maar dat kwam omdat mijn zus dat ook ging doen en niet omdat hij wist wat het inhield. Hij dacht dat alleen vwo goed was.

Hoe vond je je middelbareschooltijd?

Leuk, ik heb prettige leraren gehad op school die ook nog eens hele goeie docenten waren. Ik vond havo ook niet moeilijk, ik deed het met twee vingers in mijn neus. Leraren vertelden mij altijd dat ik vwo aankon, en ik wist dat ook wel maar ik deed niet echt mijn best. Maar ik heb er geen spijt van. Ik doe nu hbo en dat past perfect bij mij, omdat het meer praktijkgericht is en ik houd niet zo van theorie en veel lezen.

Waren je ouders ook betrokken bij het schoolwerk?

Nee, totaal niet. Zij wisten er niks over en hebben ook niet gestudeerd. Als je nu aan mijn moeder zou vragen wat een cito toets is dan zou ze zeggen: “ik weet het niet”. Daarom vroeg ik ook niks. Als je weet dat je ouders jou niet kunnen helpen, dan ga je ze ook niet om hulp vragen. Ik heb alles op eigen kracht gedaan en daar ben ik wel trots op.

Zijn er momenten geweest waarop je de betrokkenheid van jouw ouders hebt gemist?

Ja, op het moment dat ik een niveau lager moest gaan doen vanwege mijn gedrag. Mijn ouders waren best streng. Ik had gewild dat ze mij iets meer stimuleerden en motiveerden. Ik merk dat wel bij mensen met dezelfde achtergrond als ik en dat is niet de juiste aanpak die ouders moeten hebben. Het is beter om goed met je kinderen te praten en goede adviezen te geven en echt te ondersteunen.

Vind je dat de scholen waar je op hebt gezeten genoeg hebben gedaan om je ouders te betrekken?

Ze hebben altijd veel met mijn ouders gesproken over mijn gedrag, maar vooral omdat het slecht was. Zeker op de basisschool. Ik kreeg een mapje mee van de juf waar alles over mijn gedrag in stond en dat moest mijn moeder dan elke dag ondertekenen. Op de middelbare school was het zo dat je alleen een afspraak kon maken met de desbetreffende leraar van een vak als je een onvoldoende haalde. Als jouw cijfers goed waren, dan kon dat niet en ja, mijn cijfers waren altijd goed. Ik heb nog nooit een onvoldoende gehaald. Dus mijn ouders gingen nooit op gesprek terwijl mijn gedrag niet altijd goed was en ik eigenlijk les volgde onder mijn niveau. Als ik terugdenk dan vond ik het ook niet zo erg omdat ik niet het gevoel had dat het zou helpen. Ze zouden alleen slecht praten over mijn gedrag en daar wilde ik ook niet geconfronteerd mee worden maar misschien was het wel handig geweest als ze dat deden. Ik vind het lastig om zoiets te voorspellen.

Heb je het gevoel dat zij een rol hebben gespeeld in jouw schoolcarrière?

Nee eigenlijk niet, ik heb alles zelf gedaan maar ik kijk wel tegen ze op. Kijk, mijn vader is echt een harde werker en mijn moeder ook. Ik ben opgegroeid met het idee dat je altijd hard moet werken. Ik ben heel erg dankbaar voor wat mijn

ouders voor mij hebben gedaan, ze hebben gedaan wat ze konden om mij en mijn broers en zussen een goed leven te kunnen geven. Ik denk dat dat de reden is waarom ik nu keihard strijd. Ik werk, ik loop vier dagen in de week stage. Ik weet waar ik het voor doe.

Zijn er anderen geweest in je omgeving bij wie je om hulp kon vragen?

Ja, soms kon ik bij mijn zus terecht maar zij studeerde ook dus zij had niet altijd tijd. Op de middelbare school waren er wel leraren die mij konden helpen, alleen ging ik niet zo snel naar ze toe. Ik wilde altijd, en zo ben ik nog steeds, alles zelf doen en oplossen.

“Er zijn genoeg kansen. Alleen moet je connecties hebben en dat heeft niet iedereen.”

Wat betekent ‘gelijke kansen’ voor jou?

Dit onderwerp is heel actueel. Ik weet nog dat ik op het nieuws zag dat jongeren uit achterstandswijken een dagje mee mochten draaien met een bedrijf of bestuur. Ik vond dat best wel apart, want het lijkt dan alsof ze denken dat mensen uit achterstandswijken geen kansen hebben. Daar gaat het niet om vind ik. Er zijn genoeg kansen. Alleen moet je die connecties hebben en dat heeft niet iedereen. Zo moet je gelijke kansen zien. Op het moment dat jij connecties hebt, dan kun je wel iemand vinden die jou gaat begeleiden of die jou helpt om aan een baan te komen.

Waarom vind je het belangrijk om jongeren die geen toekomstperspectief hebben te helpen?

Kijk; ik ben ver gekomen en dat gun ik iedereen. Ik wil jongens helpen die ook in deze situatie hebben gezeten want ik weet hoe het is. Ik heb momenten gehad dat ik hulp nodig had en dan kon ik nergens terecht. Als ik terugkijk op mijn tijd in Den Haag op de basisschool en dan hier in Rotterdam op de middelbare school, dan had ik ook iemand willen hebben zoals ik, iemand naar wie ik kon opkijken, die mij zou stimuleren en helpen. Er zijn genoeg hulpverleners die dat kunnen en proberen, maar het is anders als er iemand is in wie jij jezelf kan herkennen, die er bijvoorbeeld hetzelfde uitziet of dezelfde achtergrond heeft. Ik ben met een paar buurtbegeleiders in Den Haag Zuidwest een project aan het opstarten om daar jongens te gaan helpen, als een soort mentor.

“Mijn moeder is echt goed in peptalks geven.”

Shantel

Shantel, 19 jaar

Zit in vwo 5

Woont: in Vreewijk, Rotterdam

Je hebt niet altijd vwo gedaan. Kun je je schoolloopbaan toelichten?

Ik startte eerst op de mavo, toen heb ik eindexamen gedaan en ben ik naar vier havo gegaan. Ook dit heb ik afgerond en nu zit ik op het vwo. Ik weet niet precies wat ik nu verder wil. Dat wist ik nooit en daarom ben ik ook zo lang op de middelbare school gebleven. Misschien dat ik hierna Business Administration ga doen aan de universiteit.

Had je hulp willen hebben toen je niet wist wat je wilde doen?

Ja. Het zou handig zijn als iemand met je zou kijken wat je wilt. Het is fijn als je een doel hebt, dan weet je waar je voor moet werken. Als iemand je goed kent, kan die bijsturen. Dat zou wel helpen.

Hoe komt het dat je altijd verder wilde naar een hoger niveau?

Vooral omdat het me beter leek. Ook omdat ik nog niet wist wat ik wilde doen met mijn mavo- en havodiploma. Mijn ouders hebben me ook wel gepusht om door te gaan. Overall waar ik kom zeggen mensen dat het beter is dat je op het vwo eindigt dus dat leek me dan wel een goed idee.

Welk schooladvies kreeg je in groep acht?

Op basis van de Citotoets zou ik eigenlijk vmbo-kader moeten doen maar mijn docent wist dat ik goed kon leren. Ik kreeg toen havoadvies. Uitein-

delijk heeft de afdelingsleider mij op het vmbo geplaatst omdat hij vond dat ik dan later nog wel kon opklimmen.

Ben je tevreden over jouw schoolcarrière tot nu toe?

Ja, zeer tevreden. Ik vind het wel jammer dat ik op de basisschool voor de Cito niet hoog kon scoren zodat ik gelijk op de havo of het vwo kon komen. Dat kwam vooral omdat ik die toets toen niet serieus nam.

Vind je dat je eerlijke kansen hebt gehad?

Ik denk het wel.

Wat betekenen gelijke kansen voor jou?

Voor mij betekent het dat iedereen kan beschikken over de benodigde middelen om iets te bereiken in het leven. Er horen geen belemmeringen te zijn die worden veroorzaakt door inkomensverschillen en achtergronden.

Kan je je ouders om hulp vragen voor schoolzaken?

Dat is altijd lastig omdat ze de Nederlandse taal niet goed begrijpen. Ik heb wel veel docenten en vrienden om hulp gevraagd. Mijn ouders steunen me wel altijd, ze zouden me bijvoorbeeld wel helpen om een bijlesleraar te vinden.

Kun je daar meer over vertellen, hoe steunen ze je precies?

Ze tonen wel initiatief, mijn ouders zijn heel erg betrokken. Vooral mijn moeder vraagt altijd of ik toetsen heb of huiswerk moet doen. Dan vraagt ze waar het over gaat en of ze me kan helpen. Ze zegt altijd: 'Als je hulp nodig hebt dan ben ik er voor je'. Dit heeft er ook voor gezorgd dat ik op het vwo zit. Want soms ben ik mijn motivatie kwijt en dan komt mijn moeder en die zegt dan: 'Je doet het voor een doel. Niet opgeven. Het gaat zich straks terugbetalen.' Mijn moeder is echt goed in peptalks geven. Daar staat ze ook om bekend, ze motiveert.

Je geeft aan dat je jouw ouders niet altijd om hulp kan vragen als het gaat om schoolzaken, hebben meer mensen om je heen dat of ben je daarin de enige?

Ik denk niet dat ik de enige ben. Ik heb ook vriendinnen die ouders hebben die nauwelijks Nederlands spreken. Zij vragen dan ook vrienden en docenten op hulp in plaats van hun ouders. Ik zou mijn ouders wel kunnen vragen om bijvoorbeeld te helpen met overhoren maar ze kunnen me niet helpen met wiskundige dingen bijvoorbeeld.

Toen mijn ouders naar Nederland kwamen vanuit Ghana, hebben ze laaggeschoold werk gedaan. Mijn moeder werkte als schoonmaker hier en mijn vader kan niet meer werken wegens een

hersentumor. Dus voor mijn ouders is het heel belangrijk dat ik zoveel mogelijk ga studeren. Zodat ik kan bereiken wat zij niet konden bereiken in hun jeugd. Want in Ghana was het zwaar. Onderwijs was te duur. Dus konden ze niet verder studeren. Doordat ik een hoger educatielevel kan bereiken dan mijn ouders, vergroot ik zo mijn kansen op een betere toekomst.

Je zocht vooral hulp bij docenten en vrienden als je het moeilijk had, op welke manier helpt jouw school leerlingen?

Er is nu een programma met tutors, dus als er iemand binnen school goed is in iets waar jij minder goed in bent dan kan die jou helpen. Verder, als je een vak moeilijk vindt krijg je extra huiswerk om te oefenen en docenten helpen je ook wel om bij te blijven of lesstof in te halen.

Stel je snapte wiskunde niet, wat deed jij dan?

Dan liet ik dat mijn ouders weten en dan ging mijn moeder vragen in haar netwerk. Soms ging ik naar mijn mentor om te overleggen wat ik moest doen en dan ging hij naar bijles zoeken. Eerst vond ik hulp vragen wel moeilijk maar dat heb ik wel geleerd. Ik deed eerst alles zelf maar later merkte ik dat hulp vragen echt nodig is.

Kun je je dat moment nog herinneren?

Toen ik een vier haalde voor economie examen. Toen bedacht ik: nope, ik moet dit bijspijkeren.

Ik kan dit niet alleen. Toen ben ik hulp gaan vragen, ook aan vrienden bijvoorbeeld.

Toen je het eerst nog alleen probeerde, waren er docenten die doorhadden dat het moeilijk voor je was?

Niet echt. Ik moest het wel echt zelf doen. Er zijn wel docenten die daarnaar vragen maar ik moest het wel zelf doen. Ze letten niet echt op het individu, maar meer op de klas.

Je zei dat je op het vmbo nog niet wist wat je wilde doen en dat je dat nu beter weet. Hoe komt dat?

Op het vmbo keek ik al naar internationale vervolgstudies maar die waren er niet veel. Via de havo waren de mogelijkheden voor die studies er wel maar dan was Duits een verplicht vak en ik houd niet van Duits. Op de universiteit zijn er meer mogelijkheden in de richting die ik wil. Ook in het Engels, daar ben ik goed in dus dat helpt. Ik ben tweetalig opgevoed, Engels en Nederlands. Ik versta ook Ghanees. Dat spreekt mijn moeder maar ik antwoord in het Engels.

Hoe zouden scholen dat kunnen doen?

Ze doen al aan de scholenbeurs. Dan komen verschillende scholen samen en vertellen wat ze doen en dan kun je zien of je dat leuk vindt. Het lijkt mij leuk als iemand uit het bedrijfsleven langs zou komen op school om te vertellen wat hij of zij doet en hoe hij of zij daar is gekomen.

Wat is volgens jou de rol van ouders?

Om kinderen te stimuleren om het beste uit zichzelf te halen op gebied van onderwijs en op gebied van zelfontwikkeling.

Hoe zou de school ouders kunnen helpen die rol te nemen?

Is er een ouderraad? Dat zou wel helpen. Maar dan heb je nog ouders die daar niets mee doen. De school zou ouders kunnen informeren over cijfers en gedrag van hun kinderen op school. Zodat ouders kunnen praten met hun kind: Ik zie dat je cijfers omlaag gaan, wat kan ik voor je doen? Of: Ik hoorde van je mentor dat je niet lekker in je vel zit. Hoe komt dat?

Dat kan één op één of via magister of mail. Vaak zeggen kinderen niet veel tegen hun ouders dus die ouderbetrokkenheid moet vanuit ook vanuit school gefaciliteerd worden.

Hoe wil je je eigen kinderen later stimuleren om het beste uit zichzelf te halen?

Daar heb ik echt niet over nagedacht. Ik zou ze zeggen dat als ze moeilijkheden hebben dat ze het me aan me moeten vertellen. Dan kan ik ze helpen of kan ik iemand zoeken die ze zou kunnen helpen. En net zo motiverende speeches te geven zoals mijn moeder.

“Ik zie de waarde van elkaar helpen wel in.”

Op welke middelbare school zit je?

Ik zit op het Melanchthon in Schiebroek.

Hoe tevreden ben je over je school?

Heel tevreden. Mijn school biedt heel veel vakken aan terwijl de school maar duizend leerlingen heeft. Het is fijn dat als je iets wilt, dat je op mijn school de mogelijkheid krijg om dat te doen. Ik heb gehoord dat dat wel bijzonder is en ik vind dat heel leuk. Ik heb ook een extra vak. Ik zit vanaf de vierde in Nederland op school. Daarvoor ik woonde ik in India en ik heb dus de eerste drie jaar van de middelbare school daar gedaan. Toen ik in Nederland kwam kon ik daardoor in plaats van een tweede taal een extra vak volgen. Dat vond ik heel fijn.

Wil je iets meer vertellen over je schooltijd in India?

Ik was net twaalf toen ik er heen ging. Dus ik was daar van de eerste tot de derde. Toen was het schooljaar al begonnen. Het was een internationale school dus er zaten allemaal kinderen van expats. Je kon niet blijven zitten. Als je schoolgeld betaalt en toetsen maakt ga je over. Dat was heel nieuw voor mij. India is wel heel anders. Veel corrupter. Er is maar plek voor weinig studenten op de universiteit en die worden allemaal gegeven aan kinderen van politici. Het heeft mijn beeld van Nederland wel heel erg veranderd. Hier is alles gewoon goed geregeld. Soms slaan we er wel een beetje in door maar het is ook wel fijn. In Nederland worden mensen toch wel gelijk behandeld. In India was het verschil tussen expats en locals heel groot. Je hebt daar sowieso maar twee klassen: de lage en de hoge en dat merk je wel.

Wat betekent ‘gelijke kansen’ voor jou?

Dat ongeacht waar iemand start, ze toch hetzelfde doel kunnen bereiken.

Heb je het gevoel dat je dezelfde kansen hebt als anderen?

Ik denk het wel. Ik heb wel veel zelfstandig gedaan om te komen waar ik ben. Dat kunnen anderen denk ik ook doen.

Wessel

Wessel, 17 jaar

Zit in vwo 6

Woont: in Schiebroek, Rotterdam

Kun je je een moment herinneren waarop je echt een kans kreeg?

Ja, dit jaar. Aan het begin van het jaar kon er nog geen filosofie in mijn rooster worden toegevoegd dus moest ik dat buiten de lessen om doen. Het was nog maar de vraag of me dat ging lukken maar ik wilde het wel graag als examenvak. Nu, na heel veel roosterwijzigingen, kan ik wel filosofie volgen en daar dus ook sowieso examen in doen.

Ik denk dat mijn school het beste in me naar boven haalt. Ze adverteren er niet per se mee, maar het is wel echt fijn dat ze zoveel verschillende vakken aanbieden.

Haal je op dit moment het beste uit jezelf?

Ik denk het wel. In de vierde heb ik een extra vak in plaats van Frans of Duits. In de vijfde ben ik filosofie gaan doen. Dat sluit aan bij mij want ik houd van bètavakken maar ik vind het goed en leuk om filosofie erbij te doen.

Zijn er dingen op school waar je moeite mee hebt?

Daar moet ik even over nadenken. Ik denk vooral met het voorbereiden van de toetsweken. Dan moet je alles herhalen wat je hebt gedaan, het verschilt per vak en toetsweek of het genoeg is om de stof alleen te herhalen of dat je extra opdrachten moet maken om de stof goed te begrijpen. Dat inschatten gaat soms goed en soms mis. Soms onderschat ik het of verwacht ik iets heel anders.

Wat is de rol van je ouders?

Ik kan altijd bij mijn ouders terecht als ik problemen heb. Vroeger konden ze me helpen met de leerstof voor school maar nu is het bij hen te ver weggezakt. Ze kunnen nu wel helpen met het plannen en voorbereiden van toetsweken. Als ik erom vraag dan doen ze dat dus ook. Het gaat vaak goed als ik het alleen doe maar het is fijn dat je weet dat je ergens op terug kunt vallen. De eerste toetsweek van dit schooljaar had ik minder goed gemaakt en toen hebben mijn ouders me er aan herinnerd dat ik meer moest plannen en daarna gecheckt hoe het bij de volgende toetsweek ging.

Speelt de achtergrond van je ouders een rol?

Ik denk het wel. Mijn opa en oma's zijn heel vroeg gaan werken maar ze hebben mijn ouders wel gezegd dat ze naar school moesten gaan en die af moesten maken. Dat zit dus wel in onze familiecultuur. Ik wil niet zeggen dat het van me verwacht wordt, maar het is wel de standaard om naar school te gaan en verder te leren. Het is bijvoorbeeld ook normaal om boeken te lezen en informatie op te zoeken. Ik vind het zelf ook leuk en als iedereen om je heen het leuk vindt en je stimuleert denk ik dat je dat ook sneller doet.

Wat zou de rol van ouders moeten zijn volgens jou?

Ouders hoeven niet zozeer te helpen met de stof, dat kunnen leraren ook. Maar thuis moeten leerlingen wel een plek krijgen om te werken, of er moet gevraagd worden naar hoe het gaat met opdrachten en voorbereidingen voor school.

Wat is het belangrijkste wat jouw ouders doen?

Ik had een keer iets gelezen: je ouders zijn de aarde en de bloempot en dan moet jij eruit groeien. En dat is wel wat mijn ouders voor mij zijn. Dus dat ze er altijd zijn en dat je er altijd beroep op kan doen als je dat wilt.

Je ouders zijn belangrijk voor je omdat ze je konden ondersteunen als je wilde. Zie je ze ook als rolmodel of heb je nog andere rolmodellen?

Beetje cliché, maar dat zijn wel echt mijn ouders. Want die zijn er altijd voor mij. Ik wil dat ook voor andere mensen zijn later. Ik zag eens een acteur die zei: 'Mijn rolmodel is mijn eigen ik over tien jaar.' Hij bedoelde daarmee dat als hij over tien jaar zoveel zou hebben geleerd als hij wilde en zich zou hebben ontwikkeld als wie hij wilde zijn, dat dat ook het voorbeeld is dat hij in zijn hoofd probeerde te houden om te worden.

Je zit in nu in de zesde en gaat bijna eindexamens doen. Weet je al wat je wilt studeren?

Nou, ik twijfel tussen biotechnologie in Wageningen en Lifescience en Technologie in Delft en Leiden.

Hoe pak je die studiekeuze aan?

Ik heb het er met mijn ouders over gehad. Mijn moeder werkt bij een HR afdeling dus die heeft heel veel contact met mensen over wat ze willen. Ze heeft ook cursussen gedaan om de beste vragen te stellen over hoe je kunt komen waar je wilt komen. Dus zij kan mij helpen in een gesprek om erachter te komen wat ik wil.

Ik begon met me breed te oriënteren op studies. In de vierde moesten we ook een studiekeuzetest doen bijvoorbeeld en ik heb veel online gezocht naar studies. Ik ben veel naar open dagen gegaan met mijn ouders of met vrienden. Toen ben ik daarna naar meeloopdagen gegaan. Dan brachten mijn ouders me ook wel eens maar die mochten dan niet mee. Maar goed, nu heb ik dus nog twee keuzes over.

Je bent heel tevreden over jouw school en je hebt goede kansen gehad om vakken te volgen die passen bij jou. Zou jouw school nog iets kunnen doen om bij te dragen aan gelijkere kansen?

Ze bieden nu veel vakken aan maar het vereist heel veel zelfstandigheid om dat daadwerkelijk te doen. Het is fantastisch dat ze dat aanbieden maar het was wel lastig om mijn rooster er op aan te passen. Als ze zouden willen dat iedereen kan doen wat hij wil, zou dat makkelijker moeten zijn.

En de gemeente, wat zou die volgens jou kunnen doen om gelijke kansen in het onderwijs te verbeteren?

Ze zouden docenten genoeg moeten betalen. Ik weet niet of leraren van verschillende vakken evenveel verdienen maar volgens mij is er niet voor alle vakken evenveel geld beschikbaar uit subsidies. Het lijkt erop dat sommige scholen niet alle vakken aanbieden omdat ze daar geen geld voor hebben. Je moet ergens op bezuinigen dus het is wel logisch dat vakken met minder algemeen belang minder geld en aandacht krijgen maar het is ook juist belangrijk om de geesten van de leerlingen te stimuleren. Dus het is wel zonde als daarop bezuinigd wordt.

Hoe zit dat bij anderen in je omgeving?

Op school krijgt iedereen de mogelijkheid om de vakken te doen die ze willen. Sommige van mijn vrienden worden net als ik ook ondersteund vanuit huis en van sommige weet ik dat niet.

Hoe zou dat bereikt kunnen worden?

Het kind zelf zou daarom kunnen vragen ook al is dat heel lastig. De school kan daar ook heel veel aan doen door de ouders bij de school te betrekken. Het is fijn als je ouders vragen hoe het met school gaat maar leerlingen zouden die rol ook voor elkaar op zich kunnen nemen. Je kunt makkelijk je medeleerlingen vragen of het goed gaat en checken of ze hulp nodig hebben.

Heb je wensen als het gaat om hoe het onderwijs eruit zou moeten zien?

Het is niet iets wat ik wens maar ik zie de waarde van elkaar helpen wel in. Op scholen zouden ze een soort groepen kunnen organiseren voor mensen die iets extra's uit zichzelf willen halen zodat ze elkaar omhoog kunnen helpen. Dus leerlingen die een extra vak doen kunnen aan elkaar gekoppeld worden zodat ze bij elkaar terecht te kunnen als ze dat willen.

Wil je nog iets toevoegen wat nog niet ter sprake is gekomen over dit onderwerp?

Ik heb twee broertjes, op de dezelfde school. Mijn jongste broertje haalt hele hoge cijfers dus daar hoeven mijn ouders niet veel mee maar mijn andere broertje moet heel veel worden ondersteund. Dat laat ook zien dat het dus gewoon heel erg verschilt per kind hoe het hem of haar afgaat.

Zehra, 20 jaar

Studeert Voeding en Diëtik aan de Haagse Hogeschool, wil geneeskunde gaan studeren.

Woont: in het centrum van Rotterdam

Zehra

Je doet nu een hbo-opleiding en je wilt geneeskunde gaan studeren. Heb je bewust gekozen voor deze route?

Dat ik geneeskunde wil doen, is pas later in me opgekomen. Ik heb havo gedaan dus nu moet ik eerst mijn propedeuse halen om naar de universiteit te kunnen.

Op welke middelbare school heb je gezeten?

Ik zat op het City College en dat heet nu Het Lyceum Rotterdam.

Het advies op basis van je Cito-score was vmbo maar je bent toch havo gaan doen. Hoe is dat gebeurd?

Ik wilde zelf graag naar havo-vwo. Mijn leerkracht in groep acht gaf mij een havo-advies, dat was de beslissende factor dus werd ik aangenomen op de middelbare school.

Waarom heb je voor het City College gekozen?

Mijn zus zat daar en daarom wilde ik ook naar die school. Ik ben wel met mijn ouders samen gaan kijken maar ik heb zelf de beslissing genomen. Het speelde ook mee dat de school flexibel is voor kinderen die vmbo-advies hadden gekregen en toch havo wilden doen. Mijn ouders vonden het ook belangrijk dat het dichtbij was.

Ben je tevreden over hoe je middelbareschooltijd is verlopen?

Ja, ik ben wel tevreden. Ik ben blijven zitten in de derde, ik vond dat lastig maar zag het wel aankomen. Ik had een breed profiel gekozen en kon dat achteraf niet zo makkelijk aan. Meer vakken, meer leren en meer discipline. School was niet prioriteit nummer één dus dat gebeurde niet.

Heb je alles uit jezelf gehaald denk je?

Ik denk niet dat ik alles eruit heb kunnen halen. Op dit moment ben ik veel meer ontwikkeld dan toen en ik weet nu beter wat ik wil en waarom ik het doe. Misschien, als ik meer begeleiding zou hebben gehad, was het beter gegaan. Mijn ouders hebben ook niet gestudeerd, dit heeft ook een rol gespeeld. Ik had tijdens mijn middelbareschooltijd niet het idee dat er mensen waren die me advies konden geven of konden helpen, als het ging om schoolzaken.

Wat was de rol van jouw ouders voor jou?

Ze hebben me zeker wel in algemene zin ondersteund maar ze hebben geen keuzes voor mij gemaakt. Mijn ouders zijn wel echt een voorbeeld voor mij. Ze zijn allebei in Turkije geboren en later naar Nederland gekomen. Zij zijn altijd hardwerkend geweest. Dit heeft mij altijd gemotiveerd om ook hard te werken. Mijn moeder is op haar veertigste nog gaan studeren, dat is een mooi voorbeeld. Zij zeuren nooit, dat doe ik wel. Daar kan ik nog iets van leren.

Vind je dat je gelijke kansen hebt gekregen?

Ik denk het wel. Het was een multiculturele school waar ik op zat dus iedereen was te vergelijken met mij.

Je geeft aan dat jouw ouders je niet echt hebben kunnen ondersteunen. Wat zouden ze nodig hebben zodat ze dat wel kunnen?

De school zou wat actiever kunnen zijn bij het betrekken van ouders. Er werden niet veel avonden georganiseerd maar als ze er waren kwam alleen mijn moeder. Mijn vader sprak niet goed Nederlands dus dat was moeilijk voor hem. Soms ging ik alleen met mijn zus, dan vragen leraren waarom je ouders er niet zijn. Ze doen er verder niets mee. Op mijn school was het heel normaal dat niet alle ouders er waren, allemaal

dezelfde achtergrond.

Betrokkenheid is belangrijk, vanuit ouders naar leerlingen maar ook vanuit school naar ouders. Als mijn vader het zou begrijpen, door het in onze taal te vertellen, zou hij veel meer betrokken kunnen zijn. Het zou heel erg helpen als scholen op deze manier ouders zouden bereiken. Er zouden ook dagen kunnen worden georganiseerd waar alles uitgelegd wordt over examens en andere zaken uit het schoolsysteem.

En voor de basisschool?

Mijn ouders konden mij ook niet helpen met de voorbereiding voor de Cito-toets. Ik merkte dat andere leerlingen dat wel hadden, die hulp en begeleiding buiten school.

Hoe is dat nu op het hbo, heb je nog steeds behoefte aan extra hulp?

Nee, ik ben zelfstandiger en serieuzer. Ik doe zo veel, mijn ouders kennen het schoolsysteem niet en begrijpen dat niet snel waar ik helemaal mee bezig ben. Mijn zus wel, zij heeft psychologie gestudeerd en begrijpt goed hoe het is om te studeren.

Als je ouders het schoolsysteem beter zouden begrijpen, zouden ze meer betrokkenheid kunnen tonen. Wat zou de gemeente daaraan kunnen doen?

Ik heb nooit gedacht dat de gemeente daarin een rol zouden kunnen spelen. Misschien dat ze scholen zouden kunnen ondersteunen om meer informatieavonden te kunnen organiseren. Mijn vader weet echt totaal niets, dat is vooral door de taal. Ik weet niet wat de gemeente nu al doet maar ze kunnen zoveel mogelijk mensen helpen om Nederlands te leren zodat ouders beter kunnen meedoen met dingen op school.

Wat zijn gelijke kansen voor jou?

Pfoe, ik vind het is moeilijk te bedenken omdat ik weinig kan vergelijken met hoe het op andere scholen gaat. Voor mij betekent gelijke kansen dat ik op dezelfde manier wordt behandeld als anderen en dezelfde kansen krijg. Dat is een beetje vaag hè? Ik bedoel dezelfde beoordeling, dezelfde manier van handelen en dat mensen je op dezelfde manier aanspreken. Veel docenten hebben bijvoorbeeld favorieten in de klas. Dat is niet eerlijk.

Kun je je een moment herinneren dat je niet dezelfde kansen kreeg als mensen om je heen?

Ja, tijdens mijn middelbareschooltijd is er een school toegevoegd met meer kinderen met Nederlandse ouders. Die kregen eigenlijk veel meer kansen. Leerlingen met dyslexie bijvoorbeeld kregen meer tijd met toetsen of ze kregen bijlessen. Die extra ondersteuning kwam zowel vanuit huis als vanuit de school. Er was ook opeens meer aandacht voor hen dan voor ons. Ze liepen een beetje achter met de leerstof van wiskunde en scheikunde bijvoorbeeld. Daardoor kregen wij eigenlijk nog minder aandacht.

Had je moeite met vakken?

Ja met Nederlands! Ik werd daar niet in begeleid maar ik had dat wel fijn gevonden. Het had me geholpen om te oefenen met andere mensen voor presentaties, spelling en schrijven.

Is er iets wat jij heel graag wilt bereiken?

Mijn doel in het leven is om de beste versie van mijzelf te worden. Ik denk dat ik dat nooit bereik want ik blijf altijd in ontwikkeling. Er komt ook nooit een moment waarop ik zal zeggen dat ik dat bereikt heb. Ik denk dat ik daar altijd bescheiden in blijf.

Marjolein

Marjolein, 18 jaar

Studeert: Geneeskunde aan de Erasmus
Universiteit Rotterdam

Woont: in Schiebroek, Rotterdam

Je studeert geneeskunde, wat heb je hiervoor gedaan?

Ik heb vwo gedaan op de GSR. In de tweede heb ik nog even gymnasium gedaan maar dat was hem toch niet. Dat had vooral met mezelf te maken, ik vond het niet leuk genoeg. Andere dingen vond ik leuker, zoals beeldende vorming en muziek.

Waarom heb je voor de GSR gekozen?

Het is een christelijke school, dat vonden mijn ouders fijn en ik vond het zelf ook een leuke school. Ik had ook naar een niet-christelijke school dichterbij huis kunnen gaan maar achteraf vind ik dat niet erg.

Wat vond je moeilijk op school?

Leren gaat me eigenlijk best oké af. Ik haalde prima cijfers, ik was niet iemand die voor achten en negens ging. Sommige vakken, zoals natuurkunde, vond ik wel moeilijk.

Hoe pakte je het aan als je het moeilijk vond?

Door filmpjes te kijken op YouTube. Er is zo'n man die allemaal filmpjes post waarin hij

natuurkunde uitlegt. Daarnaast heb ik veel geoefend.

Kon je ook bij je ouders terecht als je het moeilijk vond?

Dat heb ik geprobeerd maar ze hebben niet zo veel met natuurkunde. Ze hebben meer met economie en sociale vakken, dat had voor mijn profiel niet zo veel zin.

Wat voor opleiding hebben je ouders dan gedaan?

Allebei universiteit. Mijn moeder heeft psychologie gestudeerd. Mijn vader begon op het vmbo, toen havo en daarna vwo. Hij heeft uiteindelijk economie gestudeerd. In zijn tijd ging dat nog anders dan nu. Mijn opa en oma vonden studeren niet zo belangrijk dus zij hebben mijn vader niet gepusht, daarom is hij dat pas later gaan doen.

Welke rol hebben je ouders voor jou gespeeld?

Mijn ouders hebben me gemotiveerd. Als ik een onvoldoende had zeiden ze: 'Kom op, je kan het wel!', maar ze waren niet voortdurend op me aan

het letten. Ze zijn ook ondersteunend geweest. Ze hebben mijn middelbare school gekozen maar bij mijn studie hebben ze me helemaal vrij gelaten. 'Je moet gewoon rondkijken,' zeiden ze. Eerst wilde ik Nederlands of Criminologie studeren, uiteindelijk ben ik bij Geneeskunde gekomen. Ze hebben me daar niet in gestuurd maar ik kan wel altijd met ze praten. Dat ze er zijn en meedenken is heel fijn.

“Mijn ouders hebben me gemotiveerd.”

Hoe heb je je studie uiteindelijk gekozen?

Haha, ik kan eigenlijk niet tegen bloed! Mijn school organiseerde een studiecarrusel, dat waren presentaties van studenten over verschillende studies. Er kwam een jongen vertellen over geneeskunde en dat was een hele leuke presentatie. Vervolgens ben ik naar een open dag geweest met vrienden en ik vond het super interessant! De studiecarrusel was voor mij dus de aanleiding. Het is wel jammer dat we niet eerder door school werden gestimuleerd om bezig te zijn met onze studiekeuze. Door er eerder mee bezig te zijn kun je beter onderzoeken wat je leuk vindt en wat je wilt doen. Er waren best veel mensen te laat met kiezen die nu niet echt doen wat ze leuk vinden.

Voor decentrale selectie van geneeskunde moest je 7,5 gemiddeld staan. Ik moest toen wel echt even heel hard leren! Gelukkig waren er vier anderen die daar ook voor gingen en toen is het me, met herkansingen, gelukt. Hiervoor had ik niet echt de mentaliteit om hoog te scoren. Het was fijn dat ik met een groepje was anders keken mensen je wel een beetje raar aan.

Weet je al wat je wilt worden in de toekomst?

Ik zou graag huisarts willen worden, eerder dan chirurg. Ik wil niet per se de moeilijkste of de best betaalde baan hebben, dat vind ik niet zo belangrijk. Ik vind huisarts leuk, ook omdat je dan veel met mensen praat.

Zijn er anderen belangrijk voor jou geweest tijdens je middelbareschooltijd?

Vooral vriendinnen, daar kon ik mee praten.

Hoe ging jouw school om met leerlingen die bepaalde vakken of school in het algemeen moeilijk vonden?

Het verschilde per leraar of je bij ze terecht kon voor vragen. Eén leraar deed dat in zijn pauze maar sommige leraren hadden meer zoiets van: zoek het maar uit.

Hoe deed je dat 'uitzoeken'?

We hadden een whatsapp groep met leerlingen, daar kon je je vragen stellen. We hadden een leuke klas dus je kon wel altijd bij klasgenootjes terecht. Eén iemand in de klas was overal goed in dus daar kon iedereen wel naar toe. Ze gaf ook bijles.

Heb je alles uit jezelf gehaald wat erin zat?

Ik denk het wel, ja. Ik doe een studie waar ik blij mee ben. Ik heb er niet heel veel moeite voor moeten doen, alles ging best wel soepel. Anderen deden meer moeite en waren net niet goed genoeg in sommige vakken om bij geneeskunde toegelaten te worden. Ik denk dat het moeilijke voor mij nog komt tijdens het specialiseren in mijn studie, maar dat moet ik nog gaan zien.

Wat betekent gelijke kansen voor jou?

Gelijke kansen betekent voor mij dat iedereen kan doen wat hij of zij wil. Iedereen heeft een ander niveau maar een lager niveau is niet minder waard. Ook vind ik het belangrijk dat, ongeacht je geloof, afkomst, geslacht of geaardheid, iedereen gelijke kansen heeft.

Vind je dat je gelijke kansen hebt gekregen?

Ik beseft het pas als ik iemand anders zie die veel moeite moet doen. Het was een fijn moment toen ik die 7,5 had, toen dacht ik echt: YES! Ik heb er echt moeite voor gedaan. Ik realiseer me

vaak dat ik geluk heb en dat er niets aan de hand is met mij of met mijn ouders.

Vind je dat iedereen om je heen gelijke kansen heeft?

Ik zat op de basisschool met kinderen bij wie school niet zo goed ging. Die hadden een lage Cito-score en konden niet naar de school waar ze heen wilden. Ook met studiekeuzes moet je vaak door een selectie heen. Als je daar niet doorheen komt moet je een andere studie kiezen of een andere stad. Niet iedereen kan doen wat hij of zij wil.

Jouw ouders hebben jou gemotiveerd en ondersteund, dat geldt helaas niet voor iedereen. Wat is de rol van de school hierin volgens jou?

Scholen kunnen avonden organiseren voor ouders én kinderen. Ze kunnen ouders motiveren om naar open dagen te gaan voor vervolgonderwijs en op onderzoek uit te gaan samen met hun kind. Maar het hangt ook af van het karakter van een ouder of die deze rol kan spelen. Soms kan het niet door bijvoorbeeld een scheiding. Als het ouders niet lukt dan vind ik het wel de taak van de decaan om jongeren te helpen met moeilijke dingen op school en studiekeuzes. Dit kan door veel gesprekken te voeren met leerlingen en ze te motiveren om er zelf mee bezig te zijn.

Wat is volgens jou de rol van de gemeente als het gaat over gelijke kansen in het onderwijs?

Ik zou niet weten wat de gemeente zou kunnen doen. Ik denk dat je juist via school het beste ouders kan bereiken. Misschien zou de gemeente scholen kunnen opleggen dat ze een aantal avonden zouden moeten organiseren waarin scholen uitleggen aan ouders hoe hun kind een studiekeuze kan maken.

Tom: 17 jaar

Zit in vwo 6

Woont: in Schiebroek, Rotterdam

“Ik heb nooit bijles gehad maar wel hulp.”

Tom

Op welke middelbare school zit je?

Ik zit op het Melanchthon College Schiebroek in vwo 6. Het is mijn laatste jaar gelukkig. Ik ben wel klaar met de middelbare school, ik ben klaar voor de uni! Ik zit te twifelen tussen Lucht- en Ruimtevaarttechniek studeren of gelijktijdig Natuur- en Sterrenkunde.

Hoe kijk je terug op middelbare schooltijd?

Ik kijk met tevredenheid terug op mijn tijd op de middelbare school. School gaat me makkelijk af. Ik werk ook hard en leg de lat hoog voor mezelf.

Heb je het gevoel dat je het beste uit jezelf hebt kunnen halen?

Ja, ik kan het beste uit mezelf halen. Dit ligt vooral aan de docenten, niet aan het curriculum dat wordt aangeboden. Ik en een medeleerling hebben bijvoorbeeld een 9,5 gehaald voor ons profielwerkstuk over kwantummechanica. Onze docent stimuleerde ons om mee te doen aan de landelijke profielwerkstukkenwedstrijd. Als ik niet weet of ik het kan word je gepusht door de docenten om het toch te proberen, en meestal lukt het dan!

Wat voor rol spelen je ouders hierin?

Mijn ouders zijn er vooral om me te helpen als ik de lat te hoog leg. Als ik een onderwerp kies dat net iets te hoog gegrepen is helpt mijn vader me, ook met essays en werkstukken. Hij heeft de hts gedaan maar hij is geïnteresseerd in alles. Mijn moeder helpt met het overhoren van woordjes.

Ik ben heel dankbaar voor mijn ouders. De achtergrond van m'n ouders heeft zeker invloed gehad. Hun ouders hebben de oorlog meegeemaakt. Mijn moeder is niet geholpen door haar ouders en ze heeft in eerste instantie de middelbare school ook niet afgerond. Ze heeft later via de avondschool en haar werk diploma's gehaald. Om deze reden zijn mijn ouders, denk ik, heel erg bezig met mijn scholing.

Bij de overgang van de basis- naar de middelbare school hebben mijn ouders me zo veel mogelijk los gelaten in m'n keuze. Ze vinden dat ik zelfstandig keuzes moet kunnen maken. Ze hebben wel geholpen met waar ik naar moet kijken bij de keuze. Zaken zoals de afstand naar school, of het schoon is, hoe de docenten zijn, etc.

Heb je ergens moeite mee gehad op school? Nederlands! Spellen lukt me niet. Ook als ik op de computer werk maak ik nog steeds veel spelfouten. Voor een opstel had ik voor de inhoud een negen maar er gingen twee punten af voor de spelling. Ik heb een achterstand opgelopen op de basisschool, daar heb ik niet goed les gehad. Gelukkig wel ingelopen op de middelbare school. Frans vind ik ook moeilijk. Ik heb nooit bijles gehad maar wel hulp.

Heb je voor jouw gevoel eerlijke kansen gekregen?

Ik ben opgegroeid in een mooie buurt in een mooi huis. Mijn ouders hebben hard gewerkt om dit voor elkaar te krijgen. Ze zijn met niets begonnen. Er zijn genoeg mensen om mij heen die geen eerlijke kans krijgen. Ik ben juist bevoorrecht, ik had een voorsprong. Mijn ouders

waren bereid uren voor mij te draaien. Zonder hun mentaliteit had ik op de mavo gezeten en was ik een rotjong geweest. Op de basisschool was ik lui, spelletjes spelen op de bank enzo. Het kleine beetje huiswerk dat ik kreeg verslonsde ik. Mijn ouders hebben gezegd dat als ik nu niet leer mijn schoolwerk serieus te nemen, ik dat ook niet op de middelbare ga doen of de uni. Ik ben streng opgevoed, pas op de helft ben ik een beetje losgelaten.

Ik woon in Schiebroek, mensen daar hebben een gemiddeld budget, studeren kan maar daar hangt wel wat van af. Lenen is een barrière voor veel mensen. Drie straten verder in Hilleegersberg denken mensen daar helemaal niet over na, het geld is er. Ik hoef gelukkig ook niet te lenen, mijn ouders hebben voor me gespaard. Omdat mijn ouders met niets begonnen zijn heb ik de waarde van geld geleerd. Ook hebben ze me meegegeven dat als je lacht en vriendelijk bent, je veel meer voor elkaar krijgt. Als de basis goed is dan is het leven een stuk makkelijker.

Kun je stellen dat jouw ouders rolmodellen voor je zijn?

Ik heb niet echt rolmodellen. Bepaalde ideeën of ideologieën spreken me aan maar dat betekent niet dat ik diegene wil zijn. De ideeën zoals die van Elon Musk spreken me aan. Hij is ongeveer de enige die geeft om onze planeet.

Wat zou de school kunnen doen als ouders niet betrokken zijn bij de opleiding van hun kind?

Dit gaat gek klinken maar dat is niet de taak van de school. Binnen de school moeten de docenten mensen-mensen zijn. Als je iemand hebt die het leuk maakt en goed les kan geven, waar je mee

kan praten, is dat belangrijker dan veel verstand van een vak hebben. Ik heb zelf iemand, mevrouw Seine, de tekenlerares, waar ik goed mee kan praten. Ik heb haar zelfs gekozen als mentrix. Ze is een beetje gek in haar hoofd, haha. Maar ze is heel belangrijk voor mij. Ik heb een heel apart profiel qua vakken en blijkbaar wist de school niet of ze mijn vakkenpakket rooster-technisch aankonden. Ik heb namelijk Tekenen als extra vak buiten mijn pakket om gekozen, voor mevrouw Seine maar ook voor het vak, maar dit valt samen met Economie. De school stelde dat ze mij moest kunnen garanderen dat ik alle lessen moet kunnen volgen. Mevrouw Seine gaf me veel morele steun toen dit niet zo bleek. Uiteindelijk moest ik keuzes maken voor welke les ik bij ging wonen. Ik leerde daardoor van te voren informatie in te winnen en op basis daarvan keuzes te maken. Wat wordt er behandeld en wat kan ik zelf. Geluk bij een ongeluk eigenlijk. Irritant, maar ik heb er ook veel van geleerd. Ik heb geluk gehad met de leraren. Er zitten eikels tussen maar de meesten zijn heel goed, ze stimuleren je. Ze sturen niet op een gemiddelde acht voor elk vak, iedereen moet zo veel mogelijk geprobeerd hebben.

Wat betekent gelijke kansen in het onderwijs voor jou?

Je moet iedereen de kans geven het beste uit zichzelf te halen op hun eigen manier. Dit betekent niet dat iedereen vwo moet doen. Sommige mensen zijn goed in technische dingen, zaken die ik niet kan. Iedereen moet kunnen doen waar hij of zij behoefte aan heeft. Ik leg de lat best hoog voor mijzelf maar ik snap het evengoed als niet iedereen daar behoefte aan heeft.

Hoe denk jij dat jongeren geholpen kunnen worden die niet de begeleiding en ondersteuning hebben zoals jij?

Het internet. Ik doe zelf veel op internet. Ik heb contacten in Shanghai en New York, daar game ik mee. Op internet vind je mensen die je kunnen helpen. Ook YouTube kan je helpen, er zijn verschillende filmpjes waarin bijvoorbeeld de sinus, cosinus en tangens wordt uitgelegd. En je kunt via Skype wiskundeles volgen. Aan de andere kant; ik speel gitaar en dat is beter te leren met iemand naast je. Als je het allemaal zelf moet uitzoeken wordt het erg moeilijk. Huiswerkbegeleiding lijkt me heel fijn. Ik heb het zelf niet maar ik kan me voorstellen dat iemand hebben die je helpt om structuur aan te brengen, goed werkt.

Heb je ergens spijt van?

Ik kon op een best hoog niveau gitaarspelen voor de leeftijdscategorie waar ik toen in zat en mijn docent raadde me aan naar Brussel te gaan voor een wedstrijd beste jeugdgitarist. Door de druk en stress heb ik het toen niet gedaan. Nu denk ik wat een goede ervaring zou dat zijn geweest!

Heb je daar last van, van druk of stress?

Ik denk dat ik een gezonde vorm van druk en stress heb. Als ik niet doe op het moment dat ik het moet doen, dan haal ik het niet. Mijn motto is ook: "Doe de dingen die je moet doen op het moment dat je ze moet doen." Ik doe altijd het liefst alles als eerste. Bijvoorbeeld het Duits mondeling, ik had me opgegeven om als tweede te gaan, omdat je dan weet dat je er van af bent. Een medeleerling is overigens beter in Duits maar raakte helemaal in de stress. Ik ben toen met haar gaan oefenen. Ik schiet niet in de

blinde paniek zoals sommige medeleerlingen als er stress om de hoek komt kijken. Het gaat om focussen en prioriteiten stellen. Niet zoals normaal alles door elkaar doen maar echt het belangrijkste vak eerst, daarna het volgende, enzovoorts. Dit komt door het gamen. Zelfs bij Call of Duty, een dom schietspel, leer je nieuwe dingen. Je moet van zoveel mogelijk mensen hun posities bijhouden. Hierdoor leer je anders denken. Ik ben niet talig maar spreek heel goed Engels door het gamen met andere jongeren over de hele wereld. Misschien is mijn Engels wel beter dan mijn Nederlands...

Heb je altijd al goed om kunnen gaan met druk of stress?

Nee, maar toen ik eenmaal wist welke kant ik op wilde wel. Mijn droom is werken in de particuliere ruimtevaart. Ik heb een doel waar ik naartoe kan werken. Elon Musk houdt al vanaf zijn studietijd bij wat volgens hem de toekomst wordt, dat doe ik nu ook. Ik wil in de top van de innovatie zitten; circulaire economie, duurzame economie, artificial intelligence, dat heeft allemaal mijn interesse.

Caspar

Caspar: 19 jaar

Studeert: Watermanagement aan de Hogeschool Zeeland
Woont: in Vlissingen, Zeeland

Waar ben je opgegroeid?

Ik heb heel lang in Rotterdam gewoond en op school gezeten. Ik ben opgegroeid in Rotterdam Noord. Ik heb op twee basisscholen gezeten, ik ben begonnen op de Jan Prins en heb de basisschool afgemaakt op de Eduard van Beinum.

Je had een vmbo/tl advies gekregen op de basisschool, maar je bent havo gaan doen op de middelbare school. Hoe ben je daar terechtgekomen?

Ik kwam in een mavo/havo brugklas terecht op het Melanchthon Schiebroek, dat ging mij zo goed af dat ik in de tweede klas naar het vwo mocht. Dat was eigenlijk een te grote stap. Het verschil tussen de twee niveaus was groot. De denkwijze was anders en de lesstof en toetsen waren ook moeilijker. Ik heb de derde klas opnieuw gedaan en ben daarna havo gaan doen waar ik ook eindexamen in heb gedaan.

Waardoor had je besloten om naar het vwo te gaan?

Mijn ouders kwamen met het idee om naar het vwo te gaan. Eerst leek mij dat niet heel handig maar naar verloop van tijd ging het idee mij meer aanstaan, ik wilde namelijk ook graag naar de universiteit. Toen heb ik er uiteindelijk voor gekozen om naar het vwo te gaan.

Wil je nog steeds naar de universiteit?

Dat weet ik nog niet, misschien vind ik tijdens mijn stage wel een hele leuke baan. Ik moet het nog zien.

Hoe heb je de bovenbouw ervaren?

Ik heb eindexamen gedaan in natuurkunde en scheikunde. Het waren vakken die ik altijd moeilijk heb gevonden maar wel leuk.

Hoe ben je daarmee omgegaan?

Ik had een hele goede docent. Hij maakte YouTube-filmpjes, die kon je altijd terugkijken en daarna vragen over stellen. Ik heb in de onderbouw bijles gehad via school voor natuurkunde en scheikunde. Voor de rest: veel oefenen!

Kon je ook bij je ouders terecht voor hulp?

Voor natuurkunde en scheikunde in de bovenbouw niet zo. Mijn ouders zijn allebei een andere richting op gegaan maar voor vakken zoals Duits of Frans kon ik ze wel om hulp vragen.

Hebben jouw ouders jou op een andere manier ondersteund?

Ja, ze zeiden wel altijd: als je verder wilt komen in het leven dan moet je goed je best doen. Ik werd niet veel gepusht maar wel gestimuleerd in de keuzes die ik maakte.

Heb je iets gemist in de ondersteuning van je ouders?

Nee, eerlijk gezegd niet. Ja, soms vond ik het wel vervelend als zij mij niet konden helpen met wiskunde of zoiets. Soms heb je een snelle vraag en dan zou het fijn zijn als je die aan je ouders kan stellen maar ik nam het ze nooit kwalijk, ze ondersteunden me goed.

Jouw ouders waren best betrokken, denk je dat de betrokkenheid van ouders invloed heeft op de kansen die jongeren krijgen in het onderwijs?

Jazeker, als je vragen hebt over school of over andere dingen zoals de studie die jij wilt gaan kiezen of de richting die je op wilt. Het lijkt mij toch wel handig als je ouders daar wegwijs in zijn en weten hoe het schoolsysteem in elkaar steekt. En dat zij goed Nederlands spreken of goed zijn in wiskunde.

Als jij jezelf zou verplaatsen in iemand die geen ondersteunende ouders heeft, denk je dat je op dezelfde plek terecht zou zijn gekomen?

Nee, eerlijk gezegd niet. Voor mij was het vrij belangrijk dat ik die ondersteuning had, zeker toen ik de onderbouw zat vond ik het fijn dat ik

een steuntje in de rug had. Ik denk niet dat ik op dezelfde plek zou zijn gekomen zonder de steun van mijn ouders.

Heb je het gevoel dat jij een kans hebt gekregen die andere leerlingen dan niet hadden?

Ja, ik kreeg op een gegeven moment bijles aan huis, dat was niet goedkoop. Als mijn ouders minder hoog opgeleid waren of een lager inkomen hadden, dan was dat misschien niet haalbaar geweest.

Heb jij in je omgeving gemerkt dat er leerlingen waren die geen ondersteuning kregen?

Op de middelbare school merkte ik wel dat sommige leerlingen die steun niet hadden. Die waren meer op zichzelf aangewezen, moesten zelf dingen uitvogelen. In de vriendengroep die ik nu heb en als ik kijk naar mijn studiegenootjes, dan heeft iedereen volgens mij dezelfde achtergrond.

Hoe divers was jouw middelbare school?

De mavo-klassen waren wel gemengd, en de havo klassen ook wel maar de vwo klassen waren wel wat minder had ik het idee; witter dan de mavo/havo.

Zou daar een reden achter kunnen zitten?

Ik denk dat mensen met een andere achtergrond dan Nederlands, bijvoorbeeld Turks of Marokkaans, niet helemaal wegwijs zijn in het schoolstelsel. Die leerlingen kunnen wel heel slim zijn, maar als zij niet de juiste ondersteuning krijgen, dan haal je niet het beste uit jezelf. Die ouders kunnen daar ook niks aan doen, daar ligt de verantwoordelijkheid bij de school en de gemeente om te zorgen dat die leerlingen zo goed mogelijk mee kunnen doen.

Wat zou de school dan kunnen doen?

Eerder signaleren als ouders het systeem niet begrijpen of als ze niet goed Nederlands spreken, zodat de school kan inspringen. Om jongeren bijvoorbeeld extra te begeleiden of een extra zetje te geven om optimaal te kunnen presteren. Bij ons op school letten de leraren daar op en mijn mentor ook. Ik had bijvoorbeeld moeite met het vak Frans. De docent gaf aan dat het handig zou zijn als ik bijles zou nemen. Ik kreeg voor een redelijk lage prijs bijles van een leerling uit de bovenbouw voor een uurtje of twee. De school kan een beetje die ondersteunde rol van ouders overnemen. Ze kunnen met ouders in gesprek gaan om advies te geven aan ouders die hun

kinderen wel willen helpen maar niet weten hoe. Als ouders daar een beetje in geholpen kunnen worden is dat hartstikke fijn.

En ja; gewoon op de basisschool, zo vroeg mogelijk beginnen. Als ze merken dat er bijvoorbeeld kinderen zijn met een taalachterstand of een achterstand in rekenen, dan moeten ze daar zo vroeg mee aan de slag. Als je groep 1 er niets aan doet en dan in groep 8 zit, dan zit je vast en moet je dat hele stuk inhalen. De middelbare school is al lastig genoeg!

Resultaten interviews

Van de gesprekken met zeven jongeren hebben we veel geleerd over hoe jongeren de rol die hun ouders spelen waarderen en hoe ze kijken naar gelijke kansen.

Gelijke kansen

De meeste jongeren gaven aan dat ze gelijke kansen hebben gekregen. Maar de redenen hiervoor waren heel verschillend. Soms omdat ze hebben bereikt wat ze wilden (ook al hebben ze dit zelf gedaan) en soms omdat anderen voor hen klaar stonden om te helpen als het nodig was. Het viel ook op deze jongeren, naar eigen zeggen, zichzelf niet goed konden vergelijken met anderen. Of omdat ze opgroeiden in een omgeving waarin veel jongeren, net als zij, ouders hadden met een migratieachtergrond, of juist dat al hun vrienden, net als zij, ook bij hun ouders terecht konden.

Rol van ouders

Uit de interviews is gebleken dat ouders zich verschillend opstellen ten opzichte van en in verschillende mate betrokken waren bij de schoolcarrière van hun kinderen. Wat vooral opviel is dat iedere jongere een ander verhaal heeft maar dat hun ouders, ieder op zijn of haar eigen manier, een rol hebben gespeeld.

In grote lijnen zijn er vier manieren te onderscheiden waarop hun ouders hun rol hebben ingevuld:

Allereerst door jongeren **te stimuleren**

en te motiveren om aan school te werken. Hier hoort bij dat ouders jongeren helpen met keuzes maken. De meeste jongeren vonden het belangrijk dat ze keuzevrijheid hadden en gaven aan dat dit voor hen een kans was.

Een andere manier waarop ouders een bijdrage leveren is door jongeren te **ondersteunen** met schoolwerk door te helpen plannen, overhoren, uitleg te geven. Sommige jongeren gaven aan dat hun ouders dit niet konden omdat ze niet de kennis hadden om dit te doen.

Ook werd benoemd dat ouders een belangrijke rol hadden als **voorbeeldfunctie**. Het viel op dat een aantal jongeren aangaf dat hun ouders niet veel konden ondersteunen door gebrek aan kennis of taal. Wel waren juist voor die jongeren de ouders een rolmodel omdat ze hebben gezien hoe hard hun ouders hebben gewerkt om te komen waar ze nu zijn.

Het meest gewaardeerde of meest gemiste aspect dat werd benoemd is de **betrokkenheid** van ouders. Jongeren die

dit benoemden voor wat betreft de rol van hun ouders gaven aan dat hun ouders hen het gevoel gaven dat ze het beste voor hen wilden en altijd voor hen klaar hebben gestaan. Ook waardeerden zij dat ouders meedachten over oplossingen om uitdagingen aan te pakken zoals in hun netwerk op zoek gaan naar hulp. Sommige jongeren hebben de betrokkenheid van hun ouders juist gemist. Het snappen van het schoolsysteem en Nederlands spreken werden aangegeven als belangrijke aspecten om betrokken te kunnen zijn.

Vervangende rol

In de gesprekken kwam naar voren dat niet elke ouder al deze rollen inneemt. De verhalen laten zien dat deze jongeren wel anderen zijn tegengekomen die deze rol dan hebben vervuld.

De voorbeelden variëren van leraren die hun pauzes overslaan tot docenten die bereid zijn om na schooltijd langer te blijven om vragen van leerlingen te beantwoorden tot een zus die meeding naar ouderavonden. Daarnaast raken leerlingen gemotiveerd als zij voelen dat een leraar positieve aandacht geeft en behaalde resultaten waardeert.

Kortom, of het nu je ouders zijn, je zus of een leraar; betrokkenheid van anderen voelen is belangrijk voor de motivatie van jongeren. De toegang tot een persoon die deze rol op zich neemt lijkt dan ook de sleutel te zijn tot gelijke(re) kansen in het onderwijs.

Conclusie en advies

Conclusie

Voor ons advies hebben we gebruik gemaakt van verschillende informatiebronnen:

bestaande onderzoeken en literatuur, interviews met jongeren en interviews met experts uit het (onderwijs-)veld. Hieronder vindt u de uitkomsten die ten grondslag liggen aan ons advies:

Uit **bestaande onderzoeken en literatuur** bleek dat het opleidingsniveau van ouders, de hulpmiddelen die ouders tot hun beschikking hebben, hun leefomgeving en de migratieachtergrond van ouders allemaal invloed hebben op het opleidingsniveau dat jongeren kunnen behalen en de kansen die jongeren hebben in hun verdere schoolcarrière.

Uit de door ons gehouden **interviews met jongeren** kwam naar voren dat er verschillende manieren zijn waarop ouders bijdragen aan een kansrijke onderwijstoekomst voor hun kinderen. Dat kan door te stimuleren, door te ondersteunen of door zichzelf als voorbeeld te stellen. Deze manieren zijn voor ons de essentie voor wat wij ouderbetrokkenheid noemen. Daar waar ouders afwezig zijn kunnen ook andere personen de rol van ouder vervullen. Wij bedachten hier de term *schaduwouder* voor. De schaduwouder zien wij als iemand die:

- Betrokkenheid toont bij huiswerk maken, plannen, belangrijke momenten in de schoolcarrière en andere uitdagingen die een jongere tegenkomt. Betrokkenheid is één van de belangrijkste eigenschappen van ouders die naar voren is gekomen in de literatuur en de interviews met jongeren en experts.
- Helpt met doelen bepalen. Het is gebleken dat het jongeren motiveert om ergens voor te werken als ze het doel duidelijk hebben. Dit wordt ook door één van de experts genoemd

als één van de belangrijkste dingen die jongeren nodig hebben om alles uit zichzelf te kunnen halen.

- Langere tijd betrokken is bij een jongere. Op deze manier vormt de schaduwouder een stabiele factor in het leven van de jongere. Het is belangrijk dat jongeren de betrokkenheid van een persoon kunnen voelen en dat deze persoon niet na een paar maanden weer weg is en een jongere het gevoel heeft opnieuw te moeten beginnen.

Uit **gesprekken met experts** kwam naar voren dat ouderbetrokkenheid een bijzondere combinatie is van ondersteunen en ruimte geven aan de eigen wensen en ambities van hun kinderen. Een goed samenspel tussen school en ouders is hierbij cruciaal. Zij zagen het zelfs als de taak van de school om zoveel mogelijk ouders te betrekken.

Advies

Ouderbetrokkenheid heeft invloed op het opleidingsniveau van kinderen en draagt bij aan hun verdere loopbaanontwikkeling op school. Ouderbetrokkenheid verdient de volledige aandacht van bestuurders als het gaat om de vraag hoe kansengelijkheid in het onderwijs te faciliteren. Wij zien hierbij een rol voor de gemeente: als facilitator, initiator en regelmaker.

Volgens ons zou het hierbij om de volgende twee punten gaan:

- 1. Het ondersteunen van ouders in de rol die ze voor hun kinderen kunnen spelen;**

De gemeente als netwerkmanager: verbind de stad!
Ouderbetrokkenheid heeft een positieve invloed op de ontwikkeling van kinderen op school.

Als we het hebben over ouderbetrokkenheid, hoeft het niet te gaan over de ondersteuning met schoolwerk want, zo bleek uit de interviews, dat is niet het belangrijkste. Ouderbetrokkenheid betekent namelijk dat ouders kinderen stimuleren en (emotionele) steun bieden. Dit moedigt hen aan en motiveert hen om het beste uit zichzelf te halen. Daarvoor is het belangrijk dat ouders weten hoe zij dat het beste kunnen doen. Hier ligt een taak voor de school, want ouders kunnen dit niet alleen. Scholen en leraren moeten beter samenwerken met ouders, dan rest de vraag; hoe?

Met de *community of practice* methode hebben wij experts gevonden die zich bezig houden met ouderbetrokkenheid. Er zijn organisaties en scholen die inzetten op het verbeteren van de samenwerking tussen ouder en school om de ondersteuning vanuit de ouder naar het kind te kunnen stimuleren. Denk hierbij aan de Gereedschapskist van het Expertisecentrum Maatschappelijke Ontwikkelingen (EMI) van de Hogeschool Rotterdam of BABS voor school en ouder. Echter zijn niet alle scholen bezig met de rol van ouders en ouderbetrokkenheid, misschien weten zij niet goed hoe of waarom dat belangrijk is. Youngo10 ziet hier een taak voor de gemeente om als netwerkmanager op te treden die al deze initiatieven bij elkaar brengt. Dat kan de gemeente doen door een team van specialisten op te zetten die zich bezighoudt met het thema ouders. Het team kan als verbinder aan de slag om te inventariseren wat scholen en organisaties al doen op gebied van ouderbetrokkenheid en wat er mist. Dit is ook een manier om up-to-date te blijven met de ontwikkelingen in de stad. Deze ontwikkelingen, programma's en ideeën kunnen zij verspreiden en delen met andere scholen en organisaties die zich daar wellicht wat minder mee bezighouden.

Help ouders begrijpen wat hun kind doet op school
Het is van belang dat ouders het schoolsysteem kennen en begrijpen waar hun kinderen mee bezig zijn. Zij krijgen dan een realistisch beeld van het scholierenleven en zo kunnen ouders gemakkelijker met hun kinderen praten over schoolzaken zonder dat zij wiskunde hoeven uit te leggen. Dit zou op een aantal manieren kunnen worden bevorderd:

- Kennismakingsgesprekken aan het begin van het school jaar om uit te leggen wat de leer-

lingen te wachten staat. Dit gesprek samen met de leerling en de ouder voeren, zo kunnen zij op één lijn proberen te komen.

- Een aantal open dagen waar ouders informatie kunnen vragen aan leraren of aan verschillende organisaties die zich bezighouden met extra begeleiding en de ondersteuning van kinderen. Zo hoeven ouders daar niet zelf naar op zoek te gaan. Niet elke ouder weet namelijk hoe zij dat kunnen doen, hebben daar geen tijd voor of weten misschien niet eens dat er zulke organisaties bestaan.
- Leerling voor een dag: ouders laten proeven hoe het is om leerling te zijn.
- Wegwijs-middelbare-schoolboekje: een folder waar zowel tekstueel als beeldend wordt weergegeven hoe het Nederlands schoolsysteem in elkaar zit. Niet elke ouder spreekt Nederlands, daarom moet het voor ouders met een migratieachtergrond mogelijk zijn om een folder in hun eigen taal te kunnen krijgen.

2. **Aandacht voor alternatieve ouderfiguren, de schaduwouders en de rol die zij kunnen spelen in het aanvullen van incomplete ouderbetrokkenheid.**

Natuurlijk komt het ook voor dat ouders niet volledig betrokken kunnen zijn bij hun kind. Er zijn tal van redenen waarom dit niet lukt. Dit kan zijn vanwege taalbarrières, geldzorgen, persoonlijke problemen of onzekerheid zoals naar voren is gekomen in de interviews met experts en jongeren. Dit zijn legitieme redenen en zouden niet moeten leiden tot kansengelijkheid onder jongeren in het onderwijs. Dus moet er een alternatieve oplossing zijn naast het ondersteunen van ouders. Zoals naar voren is gekomen kan een schaduwouder de missende betrokkenheid van ouders aanvullen. Soms gaat dit vanzelf, maar soms ook niet en kan deze rol door een professional worden ingevuld.

De gemeente zou oog moeten hebben voor het belang van een schaduwouder. De gemeente zou hierin vooral een faciliterende rol moeten spelen op het gebied van verbinding en kennisdeling. Een paar ideeën:

- Een platform opzetten zoals is besproken in het eerste deel van het advies waarin organisaties samenkomen die al projecten draaien

met 'schaduwouderachtige-rollen' zoals coaches, maatjes, buddy's en mentoren. Het is belangrijk dat schaduwouders goed te vinden zijn door jongeren en ouders als dat nodig is. Hiervoor is het nuttig om overzicht te hebben over en uitwisseling te hebben tussen bestaande organisaties.

- Scholen ondersteunen in het aanbieden van ondersteuning voor jongeren bij het bepalen van doelen en routes om deze doelen te behalen.
- Belangrijk is dat er een begeleider is op school die voor leerlingen en ouders contact kan leggen met organisaties om op zoek te gaan naar een schaduwouder.

Deze aanpak zorgt ervoor dat jongeren die thuis betrokkenheid, stimulans of ondersteuning missen, toch ondersteund en gestimuleerd kunnen worden door iemand die nauw bij hun schoolcarrière betrokken is.

Kansengelijkheid in het onderwijs: een kwestie van sommen maken

Om ervoor te zorgen dat alle Rotterdamse jongeren gelijke kansen in het onderwijs krijgen is betrokkenheid van ouders de sleutel. Betrokkenheid betekent wat ons betreft zowel steunen als ruimte geven. Samen met de leerling, samen met school.

Samenvattend kan gesteld worden dat wat ons betreft kansengelijkheid in het onderwijs een kwestie van sommen maken is, waarbij de som van dit advies als volgt moet worden opgelost:

Kansengelijkheid in het onderwijs = Ouderbetrokkenheid + Keuzevrijheid – De nadruk op cijfers

Met dank aan:

Çan, Caspar, Marjolein, Shantel,
Tom, Wessel en Zehra

young
010

www.young010.com